

Strategia wolontariatu
opracowana w ramach projektu
„Między nami pokoleniami:
Edukacja + Działanie = Rozwój”

Projekt zrealizowany w ramach Programu Operacyjnego
Fundusz Inicjatyw Obywatelskich

Struktura raportu:

Wstęp	3
Specyfika III sektora w poszczególnych gminach LGD Na Śliwkowym Szlaku.....	5
Baza danych organizacji pozarządowych	7
Baza projektów – dobrych praktyk – realizowanych obecnie i w ostatnich latach	11
Obszary tematyczne, na których skupia się aktywność NGO	25
Analiza SWOT gmin LGD Na Śliwkowym Szlaku sporządzona pod kątem III sektora	26
Mapa potrzeb sporządzona pod kątem III sektora (zapotrzebowania na wolontariat)	32
Strategia dotycząca współpracy z III sektorem dla samorządu lokalnego.....	34
Dodatki graficzne	41

Wstęp

Od wiosny do zimy 2012 roku na terenie 6 gmin wchodzących w skład LGD "Na Śliwkowym Szlaku" był realizowany projekt "Między nami pokoleniami: Edukacja + działanie = rozwój" finansowany z Funduszy Inicjatyw Obywatelskich. Projekt obejmował warsztaty z zakresu wolontariatu, diagnozowania potrzeb, animacji środowiskowej i fundraisingu; praktykę w postaci konkretnych działań wolontariackich; seminarium rozpoczynające i kończące projekt oraz wizyty studyjne. We wszystkich działaniach uczestniczyły kilkunastoosobowe grupy złożone z dzieci i ich opiekunów a także przedstawicieli III sektora i samorządu lokalnego. Oprócz wspólnych działań liderzy każdej z grup wraz z przedstawicielami samorządu i organizacji pozarządowych opracowali szczegółowe raporty dotyczące III sektora i wolontariatu na terenie poszczególnych gminy. W raporcie gminy Czchów znajdziemy ciekawą charakterystykę organizacji pozarządowych zawierającą nie tylko opis ale także wykresy. W ciekawy sposób został tam przedstawiony zakres tematyczny działalności III sektora w gminie. W raporcie gminy Gnojnik w interesujący sposób zostały opisane poszczególne organizacje oraz ich grupy np. OSP czy kluby sportowe. Raport gminy Gródek nad Dunajcem zawiera bardzo rozbudowany opis geograficzny i turystyczny gminy ze zwróceniem uwagi na różnorodne atrakcje co niewątpliwie jest sznśą rozwojową regionu. W raporcie gminy Iwkowa znajduje się charakterystyka ciekawych działań organizacji pozarządowych od 2003 roku a także rozbudowany opis współpracy III sektora z samorządem lokalnym zarówno z perspektywy NGO jak i gminy. Raport gminy Lipnica Murowana zawiera pomysłowy wykres aktywności III sektora z uwzględnieniem obszaru działań (od działań wewnątrz organizacji do działań wychodzących poza gminę). Raport gminy Łososina Dolna w sposób zwięzły i trafny ukazuje szanse i zagrożenia w funkcjonowaniu III sektora.

Każdy z 6 raportów sporządzony w ramach projektu ma bardzo indywidualny charakter i chociaż były opracowywane wg tego samego klucza, wielu elementów nie da się porównywać. Bardzo trudne było więc sporządzenie zbiorczego dokumentu charakteryzującego III sektor na terenie LGD. Niniejsze zestawienie jest zatem tylko uzupełnieniem do lektury poszczególnych raportów częściowych. Przygotowując ten dokument bazowałem – oprócz raportów z gmin – także na badaniach własnych prowadzonych na tym terenie (m.in. "Edukacyjne uwarunkowania rozwoju regionalnego"; "Optymalizacja funkcjonowania III sektora w powiecie nowosądeckim poprzez rekomendację innowacyjnego programu szkoleniowego") oraz na doświadczeniu z działalności w różnorodnych organizacjach pozarządowych i współpracy z samorządami lokalnymi oraz

organizacjami działającymi na rzecz III sektora (m.in. Biuro Inicjatyw Społecznych, Powiatowe Centrum Wspierania Organizacji Pozarządowych w Nowym Sączu).

Każdy z poszczególnych rozdziałów niniejszego raportu jest opatrzony krótkim komentarzem pisanym kursywą oraz wybranymi danymi zaczerpniętymi z raportów szczegółowych. Na końcu raportu zamieszczone są również wybrane materiały graficzne.

Ważnym elementem społeczeństwa obywatelskiego są organizacje pozarządowe, które stanowią ogromny potencjał drzemący w społecznościach lokalnych. Systematyczny rozwój takich organizacji jest możliwy, jeśli będą one stale wzmacniane przez wspólne działania m.in. z jednostkami samorządu terytorialnego. Współpraca ta powinna opierać się na budowaniu partnerskich relacji pomiędzy instytucjami publicznymi a organizacjami trzeciego sektora poprzez propagowanie takich wartości jak: wolność i odpowiedzialność, suwerenność i partnerstwo, solidarność i sprawiedliwość społeczna. Należy przy tym pamiętać, że obydwaj partnerzy działają przecież na rzecz i dla dobra tej samej społeczności.

z raportu gminy Czchów

Raport prezentuje informacje dotyczące funkcjonowania gminnych stowarzyszeń i fundacji. Wielu z Państwa zapewne odnajdzie na jego stronach opinie i sądy zgodne z własnymi doświadczeniami. Czekamy jednak na wszelkie refleksje, jakie się Państwu nasuną. Opracowanie dedykujemy również wszystkim organizacjom pozarządowym. Mamy nadzieję, że dzięki lekturze poniższego raportu zyskają Państwo przekonanie, iż warto wiedzieć, co dzieje się w sektorach pozarządowych oraz nawiązywać kontakty ze swoimi przedstawicielami w tych organizacjach. Mogą i powinni być oni pomocni w rozwiązywaniu problemów zaistniałych podczas wdrażania projektów, mogą też dzielić się swoją wiedzą i doświadczeniem.

z raportu gminy Łososina Dolna

Specyfika III sektora w poszczególnych gminach LGD Na Śliwkowym Szlaku

Charakterystyka gminy oraz specyfika III sektora działającego w jej granicach jest przedstawiona tylko w kilku raportach. Na uwagę zasługuje opis zawarty w raporcie gminy Czchów. Ogólne informacje można też odnaleźć w raportach z gmin: Gnojnik, Lipnica Murowana i Łososina Dolna. Poniżej zostały przedstawione wybrane fragmenty.

Z raportu gminy Czchów:

Gmina Czchów to jedna z siedmiu gmin należących do „Stowarzyszenia na Śliwkowym Szlaku”. Rozlokowana w środkowym biegu Dunajca, zajmuje obszar 66,40 km² i liczy ok. 9000 mieszkańców. W jej skład wchodzi 10 miejscowości: Będzieszyna, Biskupice Melsztyńskie, Domosławice, Tymowa, Tworkowa, Jurków, Piaski-Drużków, Złota, Wytrzyszczka oraz Czchów – siedziba władz gminy. Warto zwrócić uwagę na długość okresu funkcjonowania organizacji pozarządowych co jest wskaźnikiem ich trwałości. Wśród organizacji pozarządowych występujących na terenie Gminy Czchów aż 6 to podmioty z najdłuższym stażem – działające od 20 lat. Należą tu głównie jednostki Ochotniczych Straży Pożarnych oraz dwie spółdzielnie, tj Spółdzielnia Mieszkaniowa w Jurkowie oraz Chłopska Spółdzielnia Skupu i Przetwórstwa Produktów Rolnych w Jurkowie. Najwięcej jest stowarzyszeń działających od 3 do 9 lat (7). Najmniej jest organizacji, które dopiero niedawno rozpoczęły swoją działalność (2). Uznać je należy za nowe, niejednokrotnie ciągle tworzące lub udoskonalające swoje struktury organizacyjne. Należy również zwrócić uwagę na fakt, iż na terenie gminy istnieje grupa silnych organizacji pozarządowych. Ponadto prężnie działają szkolne kluby wolontariatu (m.in. w Zespole Szkół im. Kardynała Wyszyńskiego w Czchowie). Wolontariusze chętnie włączają się w różnego rodzaju akcje, typu - Wielka Orkiestra Świątecznej Pomocy. Prócz tego samorząd chętnie wspiera inicjatywy społeczne, wspomaga promocję różnych - nawet małych projektów organizowanych przez miejscowe NGO. Z tego względu organizacje te często aplikują do samorządu o dotacje.

Z raportu gminy Gnojnik:

Gmina Gnojnik położona jest w powiecie brzeskim w województwie małopolskim. Gminę zamieszkuje około 7.680 osób. W skład Gminy Gnojnik wchodzi siedem sołectw: Biesiadki,

Gnojnik, Gosprzydowa, Lewniowa, Uszew, Zawada Uszewska i Żerków. Mimo iż gmina jest stosunkowo nieduża na jej terenie działa aż 11 organizacji pozarządowych.

Z raportu gminy Lipnica Murowana:

Organizacje pozarządowe w Lipnicy charakteryzują się brakiem „aktywnej” siedziby, gdyż środki finansowe nie pozwalają na zatrudnienie personelu. Obecność członków organów w siedzibie jest krótkotrwała co ogranicza możliwości kontaktu z daną organizacją. Działalność organizacji pozarządowych opiera się na wolontariuszach, którzy wykonują na ich rzecz różnorodne świadczenia wspierające. Wolontariat stanowi jedyny realny zasób warunkujący jakąkolwiek działalność organizacji non-profit.

Z raportu gminy Łososina Dolna:

Na terenie Gminy Łososina Dolna funkcjonują organizacje pozarządowe, które skupiają się wokół działalności na rzecz ogółu społeczeństwa. Odgrywają one bardzo istotną rolę w życiu społeczności gminnej, ponieważ kształtują postawy obywatelskie, a powierzone środki przeznaczają na konkretne cele, najczęściej w zakresie kultury i zdrowia.

Baza danych organizacji pozarządowych

Poniżej znajduje się zbiorcza baza danych organizacji pozarządowych utworzona na podstawie baz przedstawionych w poszczególnych raportach. Autorzy uznali za priorytetowe różne dane, dlatego w pełnym zestawieniu brakuje niektórych informacji. Baza wymaga uzupełnienia jednak już w takiej wersji ukazuje dużą różnorodność III sektora na terenie LGD. Warto zauważyć, że obecnie brakuje aktualnych, zawierających kompletne informacje baz danych na temat podmiotów III sektora. Często organizacje znajdujące się w ogólnodostępnych bazach (np. W bazie KLON/JAWOR czy w bazie KRS) już nie funkcjonują, wiele adresów, telefonów jest nieaktualnych. Tylko niektóre gminy (nie tylko w LGD ale w całej Polsce) dbają o bazę danych organizacji NGO działających na terenie – a przecież taka wiedza jest podstawą dobrej współpracy.

Lp.	Nazwa organizacji	Adres	Forma prawna	Strona internetowa	Adres e-mail	Telefon/fax
1	Entuzjaści Uśmiechu Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym	Biskupice Melsztyńskie 137a 32-860 Czchów	Stowarzyszenie	www.entuzja sci- usmiechu.pl	kazimierz_wojnicki @entuzjasci- usmiechu.pl maria_dudek@entuzj asci-usmiechu.pl	14 663 54 20
2	Czchowskie Stowarzyszenie Futsalu "Akropol"	Domosławice 24 32-860 Czchów	Stowarzyszenie	www.akropol .czchow.pl	pciura@gmail.com	14 684 30 26 603 811 834
3	Klub Sportowy "Baszta"	Jurków 1 32-860 Czchów	Stowarzyszenie			14 684 31 88
4	Ochotnicza Straż Pożarna w Czchowie	Jurków 1 32-860 Czchów	Stowarzyszenie	www.osp.czc how.pl	ospczchow@02.pl	Tel.: 14 663 61 08 Faks: 14 663 61 08
5	Stowarzyszenie Dobroczynne Iskierka Nadziei w Czchowie	Jurków 295 32-860 Jurków	Stowarzyszenie		reniadominik@interi a.pl iskierkanadzieiczcho w@interia.pl	146843230
6	Stowarzyszenie Producentów Owoców i Warzyw w Czchowie	Jurków 32-860 Jurków	Stowarzyszenie			Prezes: 602 32 33 90
7	Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Czchowskiej	Rynek 12 32-860 Czchów	Stowarzyszenie			14 662 17 13, 14 684 32 00
8	Ochotnicza Straż Pożarna	Rynek 12 32-860 Czchów	Stowarzyszenie		http://www.jurkow.o sp.org.pl	ospjurkow@poczta. fm
9	Uczniowski Klub Sportowy "Zelina - Jurków"	Rynek 12 32-860 Czchów	Stowarzyszenie			
10	Chłopska spółdzielnia Skupu i Przetwórstwa Produktów Rolnych	Sąddecka 187 32-860 Czchów	Spółdzielnia			

11	Spółdzielnia Mieszkaniowa „Czchów” Z/S w Jurkowie	Sąddecka 7 32-860 Czchów	Spółdzielnia			
12	Ludowy Klub Sportowy "Temida" w Złotej	Szkolna 3 32-860 Czchów	Stowarzyszenie	www.lkstemiada.futbolowo.pl		14 663-90-65
13	Ochotnicza Straż Pożarna w Złotej	Tworkowa 36a 32-863 Tworkowa	Stowarzyszenie			14 663 90 08
14	Stowarzyszenie na rzecz Dzieci z Upośledzeniem Umysłowym "W Stronę Tęczy"	Tymowa 336 32-863 Tymowa	Stowarzyszenie	www.wstroneteczy.republika.pl	wstroneteczy@op.pl	Tel.: 14 663 90 83 Faks: 14 663 90 83
15	Olimpiady Specjalne Polska - Sekcja Sportowa "Smerfy" przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym	Tymowa 35 32-863 Tymowa	Jednostka terenowa bez osobowości prawnej	www.soswzłota.winteria.pl	sosw_złota@interia.pl	Tel.: 14 684 54 30; Fax: 14 663 90 83
17	Ochotnicza Straż Pożarna w Tworkowej	Wytrzyścza 15 32-860 Czchów	Stowarzyszenie			
18	Ochotnicza Straż Pożarna w Biskupicach Melsztyńskich	Złota 114 32-859 Złota	Stowarzyszenie	www.ospbiskupice.com.pl	osp.biskupice.melsztynskie@gmail.co	
19	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wytrzyścza i Będzieszyna	Złota 292 32-859 Złota	Stowarzyszenie	pspwytrzyścza@czchow.pl		Tel.: 14 663 56 10 Faks: 14 663 56 10
20	Ochotnicza Straż Pożarna w Tymowej	Złota 292 32-859 Złota	Stowarzyszenie			
21	Regionalne Stowarzyszenie Hodowców Królików	Złota 308 32-859 Złota	Stowarzyszenie zwykle (rejestrowane w starostwie)			1486 06 84
22	LKS Pagen Gnojnik	32-864 Gnojnik 141				14 6849276
23	LKS Uszew	32-865 Uszew 147		http://lksuszew.pl/		691-348-421
24	LKS Tęcza Gosprzydowa	32-864 Gnojnik Gosprzydowa 186				501650753
25	LKS Wulkan Biesiadki	32-865 Gnojnik Biesiadki 272				504 247 718
26	LKS Orzeł Lewniowa	32-865 Gnojnik Lewniowa 124				
27	UKS „MAX-SPORT”	32-865 Gnojnik 371				602514705
28	OSP Gnojnik	32-864 Gnojnik				146869532
29	OSP Uszew	32-865 Uszew 393				14 68-69-274
30	OSP Biesiadki	Biesiadki 32-864 Gnojnik		r_mach@interia.pl		661-728-834
31	OSP Lewniowa	Lewniowa 32-864 Gnojnik				14 6860203
32	OSP Zawada Uszewska	Ochotnicza Straż Pożarna Zawada Uszewska 32-865 Uszew woj. małopolskie		http://ospzawadauszewska.tnb.pl/news.php	e-mail: osp_zu@vp.pl	(0-14) 68-69-113
33	OSP Gosprzydowa	Gosprzydowa, 32-864 Gnojnik				667-058-941
34	OSP Żerków	Żerków 32-864 Gnojnik				14 68-60-113

35	Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Gosprzydowskiej	32-864 Gnojnik, Gosprzydowa 291	Stowarzyszenie			507-795-388,
36	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju Wsi Biesiadki „Tradycja i Rozwój”	32-864 Gnojnik, Biesiadki 14				661728834
37	Terenowe Koło Stowarzyszenia GGG w Biesiadkach	32-864 Gnojnik, Biesiadki 258				609227504
38		32-864 Gnojnik 507				14 68 69 504
39	Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Diecezji Tarnowskiej – Oddział w Gnojniku	32-864 Gnojnik 82				(14) 686-93-90
40	Gminny Klub Sportowy "Zawisza"	Rożnów 1, 33-316 Rożnów		www.zawisz aroznow.futb olowo.pl		184403030
41	Gminny Klub Sportowy "Zawisza Gródek"	Gródek nad Dunajcem 54, 33-318 Gródek n/Dunajcem				184401035
42	Uczniowski Klub Sportowy „Trójka”	Jelna 95, 33-318 Gródek nad Dunajcem				184417827
43	Ludowy Uczniowski Klub Sportowy”Lipie”	Lipie11, 33-318 Gródek nad Dunajcem				184401051
44	Uczniowski Klub Sportowy „Fair Play”	Podole Górowa 158; 33-318 Gródek nad Dunajcem				184401030
45	Uczniowski Klub Sportowy „Orlik”	Przydonica 24, 33-318 Gródek nad Dunajcem				184401082
46	Uczniowski Klub Sportowy „Dakota”	33-318 Gródek nad Dunajcem 195				184401548
47	Towarzystwo Ludowe w Lipiu	Lipie 67, 33-318 Gródek nad Dunajcem				
48	Małopolskie Stowarzyszenie Turystyki Wiejskiej “Gościnny Rożnów”	33-316 Rożnów 360			WOLEK21@OP.PL	0-18 4403038
49	Stowarzyszenie Wczoraj Dziś Jutro	Gródek nad Dunajcem			Stowarzyszenie.wdj@gmail.com	605282411
50	Alternatywna Grupa Twórcza	Rożnów	Grupa nieformalna		robak347@gmail.com	605282411
51	Collegium Progressus	Gródek nad Dunajcem	Fundacja			
52	Stowarzyszenie Rozwoju i Promoc Gminy Iwkowa	32-861 Iwkowa 468		www.iwkowa.pl		14 6844549
53	Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”	32-861 Iwkowa	LGD	WWW.nasliwkowymszlaku.pl		14 6844549
54	Ludowy Klub Sportowy w Iwkowej	32-861 Iwkowa				695 061 031
55	Klub Sportowy Olimpia Kąty w Kątach	Kąty 21, 32-862 Porąbka				696061238
56	Ochotnicza Straż Pożarna w Iwkowej	32-861 Iwkowa 772				667 293 760

57	Ochotnicza Straż Pożarna w Porąbce Iwkowskiej	32-862 Porąbka Iwkowska 73				609 662 281
58	Ochotnicza Straż Pożarna w Wojakowej	Wojakowa 262, 32-862 Porąbka Iwk.				50471533
59	Kółko Rolnicze w ramach którego działa KGW	Lipnica Dolna 12				146130613
60	LZS Macierz	Lipnica Murowana 83				519136765
61	OSP Borówna	Borówna 10				511705826
62	OSP Lipnica Dolna	Lipnica Dolna 36				692897682
63	OSP Lipnica Górna	Lipnica Górna 234				693909510
64	OSP Lipnica Murowana	Lipnica Murowana 202				724647030
65	OSP Rajbrot	Rajbrot 309				692446380
66	Podgórskie Stowarzyszenie Kulturalno - Społeczne	Lipnica Murowana 83				785270484
67	Stowarzyszenie Agroturystyczne	Borówna 48				146130227
68	Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Lipnickiej	34-741 Kasina Wielka 516				508205244
69	Towarzystwo Domu Wioski - Lipnica Górna	Lipnica Górna 65				724916104
70	Kasztany	Lipnica Dolna	nieformalna			146852332
71	KGW w Lipnicy Górnej	Lipnica Górna	nieformalna			146130068
72	Zespół śpiewaczy "Raj"	Rajbrot	nieformalna			146138017
73	Ludowy Klub Sportowy „Victoria” Witowice Dolne	Witowice Dolne nr 130, 33 – 314 Łososina Dolna				18 444 84 88
74	Ludowy Klub Sportowy „Łosoś” Łososina Dolna	Bilsko, 33 – 314 Łososina Dolna				604 13 46 21 Fax.: 18 4444 87 07
75	Klub Sportowy „Hart” Tęgoborze	Tęgoborze 222, 33 – 312 Tęgoborze				608 57 62 05
76	Klub Sportowy „Tabaszovia” Tabaszowa	Tabaszowa 16, 33 – 312 Tęgoborze				18 444 99 88
77	Stowarzyszenie Sportowo – Kulturalne „Michalczowa” w Michalczowej	Michalczowa, 33 – 314 Łososina Dolna				603 41 10 51
78	Stowarzyszenie Kół Gospodyń Wiejskich w Łososinie Dolnej	Łososina Dolna, 33-314 Łososina Dolna				501816930
79	Stowarzyszenie Osób Niepełnosprawnych „JUSTA” im. Jana Pawła II	Michalczowa, 33-314 Łososina Dolna				18 4448423
80	Koło Gospodyń Wiejskich w Tęgoborzy					

81	OSP w Łososinie Dolnej					
82	OSP w Tęgoborzy					
83	OSP w Tabaszowej					

Baza projektów – dobrych praktyk – realizowanych obecnie i w ostatnich latach

*Realizacja konkretnych przedsięwzięć – projektów daje prawdziwy obraz funkcjonowania III sektora. W tym miejscu należy nadmienić, że "projekt" to sformułowanie o znacznie szerszym znaczeniu niż tylko projekt unijny. Projekt to każde działanie, przedsięwzięcie, inicjatywa, które jest zaplanowane, posiada harmonogram, budżet. Poniżej znajdują się wszystkie projekty miękkie, wyróżnione w poszczególnych raportach, których głównych realizatorem były podmioty III sektora. Autorzy raportów z gmin Gródek nad Dunajcem oraz Łososina Dolna nie opisali żadnych dobrych praktyk realizowanych przez organizacje pozarządowe – co nie oznacza, że takie się nie odbywają. W raporcie gminy Gródek nad Dunajcem są tylko opisy inwestycji realizowanych przez podmioty samorządowe. Dobrą praktyką z zakresu projektów miękkich z terenu gminy **Gródek nad Dunajcem** mogą być bezalkoholowe festyny organizowane na początku przez nieformalną grupę (2009 – **Wakacyjny Piknik Rodzinny i Rodzinne Pożegnanie Lata**) a później przez stowarzyszenie **Wczoraj Dziś Jutro** (2011 – **Rodzinne Pożegnanie Lata**, 2012 – **sobótkowy Piknik Rodzinny**). Inną dobrą praktyką jest funkcjonowanie **Alternatywnej Grupy Twórczej**, która już od kilkunastu lat skupia zdolną młodzież i dzieci, realizując inscenizowane koncerty (2010 – koncert papieski **"Zatrzymaj się"**; 2011 – koncert papieski **"Do ciebie wołam człowieku"**; oraz **"Romantyczna Podróż Żółtą Łodzią Podwodną"**, **"Sentymentalny Koncert Jesienny"**; 2012 – patriotyczny koncert **"Kto ty jesteś?"**). Dobre praktyki z terenu gminy **Łososina Dolna**, to przede wszystkim liczne inicjatywy podejmowane przez **Koła Gospodyń Wiejskich**.*

Z raportu gminy Czehów:

Stowarzyszenie Pomocy Osobom Niepełnosprawnym „Entuzjaści Uśmiechu” swoją działalność rozpoczęło w 2011 roku. Od tego roku zaś, podmiot ten prężnie realizuje szereg projektów. Projekt „Dziewięć Dziesiątych Naszego Życia Polega Na Zdrowiu” realizowany był w

okresie od 09. 07.2012 do 14. 08. 2012. Celem projektu było wykształcenie wśród młodzieży szkolnej potrzeby dbania o własne zdrowie oraz kształtowanie umiejętności niezbędnych do ochrony i doskonalenia zdrowia. Młodzież zachęcano do podejmowania na terenie szkoły i poza nią różnych działań promujących zdrowy styl życia. W kwestii bezpieczeństwa dnia codziennego skupiono się na podniesieniu umiejętności dzieci i młodzieży w zakresie bezpieczeństwa pożarowego, bezpiecznego poruszania się po drodze.

Od 1 sierpnia do 3 września stowarzyszenie realizowało projekt z zakresu kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji pn. **„Festiwal Uśmiechu – Błękitna Wstęga Dunajca”** a we wrześniu pracę rozpoczął: Ośrodek Wsparcia pod nazwą **„Entuzjastyczny Klub Samopomocy”**. Realizuje on program **„Wspieranie osób w podeszłym wieku w integracji z młodzieżą na terenie Gminy Czchów”**. Działanie to nastawione jest w głównej mierze na integrację międzypokoleniową, tj. dzieci i młodzież z osobami starszymi i odwrotnie. W ramach Ośrodka Wsparcia powstały różnego rodzaju warsztaty, między innymi warsztaty artystyczne, muzyczne, kulinarne, czy warsztaty „Z techniką na Ty”.

Stowarzyszenie „Entuzjaści Uśmiechu” zajmuje się również upowszechnianiem i wspieraniem kultury fizycznej. W tym celu zorganizował **„Rajd Im. Ks. Prof. J. Tischnera”**. Gościem honorowym imprezy był brat patrona szkoły - Kazimierz Tischner, prezes Stowarzyszenia „Drogami Tischnera”. W rajdzie wzięło udział około 140 uczniów. Trasy był tak zaplanowane, by uczestnicy mogli podziwiać piękno gminy Czchów i Zakliczyn.

Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Wytrzyszczka i Będzieszyna powstało w 2009 roku i jest organem założycielskim Szkoły Podstawowej i Przedszkola w Wytrzyszczce. Stowarzyszenie to, otrzymuje comiesięczną dotację od gminy w wysokości jaka przypada średnio na jednego ucznia w pozostałych szkołach podstawowych na terenie gminy Czchów. W ramach tych dotacji Stowarzyszenie musi planować funkcjonowanie szkoły tak, aby zapewniała ona pełną opiekę i nauczanie dla dzieci i aby pokryć bieżące opłaty. Stowarzyszenie ma możliwość pozyskiwania środków z zewnątrz na swoją działalność (np. 1% podatku).

Stowarzyszenie Dobroczynne Iskierka Nadziei w Czchowie dopiero w bieżącym roku rozpoczęło swoją działalność. Obecnie prowadzone są dwa projekty mające na celu wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez rozwój zainteresowań i uzdolnień czchowskiej młodzieży. W ramach projektu **„Wiedza szansą na sukces”**, uczestnicy biorą udział w zajęciach rozwijających z zakresu języka angielskiego i niemieckiego stosowanego w biznesie, w zajęciach rozwijających z matematyki, biologii i chemii, a także w warsztatach z doradcą zawodowym. Podsumowaniem zajęć z biologii będzie wyjazd do Akwarium w Gdyni i Fokarium na Helu, a zajęć z chemii do

Centrum Nauki Kopernik w Warszawie. Wszyscy beneficjenci ostateczni wezmą udział w Targach Edukacyjnych. Projekt **„Mam talent”** z kolei ma na celu organizację zajęć edukacyjnych, skierowanych do uczniów uzdolnionych artystycznie. Młodzież może wziąć udział m.in. w zajęciach teatralnych i wyjeździe do Teatru Słowackiego, gdzie pod okiem profesjonalnych aktorów weźmie udział w warsztatach aktorskich. Podczas zajęć muzycznych uczniowie udoskonalą swoje umiejętności gry na instrumentach, śpiewu oraz odwiedzą Filharmonię Krakowską i wysłuchają profesjonalnego koncertu. Uczniowie, których pasją jest fotografia będą mogli doskonalić swój warsztat pod okiem profesjonalnego fotografa a swoje nowe umiejętności sprawdzą podczas dwudniowego pleneru w Zakopanym. A dla miłośników dziennikarstwa zorganizowane zostaną warsztaty ze znaną pisarką dla dzieci i jednocześnie dziennikarką pracującą w Radio Kraków. Tam też uczestnicy będą mogli samodzielnie przygotować audycję radiową. Ci, którzy kochają ruch i taniec wezmą udział w warsztatach tanecznych i obejrzą na żywo Turniej Tańca w Krakowie. Dla wszystkich uczniów w celu zwiększenia wiary we własne możliwości projekt przewiduje warsztaty z pedagogiem.

CSF „Akropol” to prężnie działająca jednostka, której głównym obszarem działania jest upowszechnianie kultury fizycznej i sportu a dokładniej mówiąc halowej piłki nożnej. Corocznie, organizowane jest wydarzenie pn. **„Akropol Futsal Cup”** i z każdym rokiem przyciąga ono coraz większą rzeszę zawodników i kibiców. Ponadto, stowarzyszenie włącza się w działalność charytatywną. W roku 2010 zorganizowany został **I Turniej Charytatywny o Puchar Czchowskiego Stowarzyszenia Futsalu „Akropol”**. Akcja miała na celu pomoc w zbiórce pieniędzy na operację serca półrocznego chłopca mieszkającego na terenie Gminy Czchów. Do turnieju zgłosiło się aż 21 drużyn. Łącznie udało się zebrać pięć tysięcy złotych, które Stowarzyszenie w całości przekazało rodzicom dziecka.

Głównymi zadaniami **Ludowego Klubu Sportowego „Temida” w Złotej** jest propagowanie zdrowego trybu życia wśród młodzieży wiejskiej, masowy udział społeczeństwa w organizowanych imprezach sportowych, wreszcie zaproponowanie kulturalnego i aktywnego sposobu na spędzanie wolnego czasu tak przez młodzież jak i całe rodziny. Nie można pominąć aspektu promocyjnego samej miejscowości Złota oraz gminy Czchów. W związku z tym w 2009 roku Klub prowadził projekt promujący gminę na terenie województwa małopolskiego poprzez popularyzację piłki nożnej w środowisku gminy, udział drużyny LKS „Temida” Złota w rozgrywkach ligowych dwóch grup wiekowych, tj. juniorów i seniorów.

Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Czchowskiej, funkcjonuje od 2004 roku. W tymże czasie

zorganizowała po raz pierwszy konkurs **„Piękna Posesja Ziemi Czchowskiej”**. Konkurs spotkał się z dużą aprobatą mieszkańców gminy, dlatego powtarzany był w kolejnych latach. Redakcja lokalnej gazety kilkakrotnie odwiedzała prywatne posesje, których właściciele dumni ze swoich osiągnięć ogrodniczych chcieli, by je pokazać na łamach Czasu Czchowa. Organizatorzy zapewniali możliwość zdobycia CERTYFIKATU jakości „Piękna Posesja Ziemi Czchowskiej”. W roku obecnym Stowarzyszenie Przyjaciół Ziemi Czchowskiej prowadziło projekt pn. **„Piłka jest okrągła”**. Projekt realizowany był w miesiącach wakacyjnych i miał na celu upowszechnianie kultury fizycznej jako atrakcyjny sposób spędzania wolnego czasu przez mieszkańców Gminy Czchów, propagowanie aktywnego i zdrowego trybu życia, rozwijanie sportowych zainteresowań dzieci, młodzieży i dorosłych oraz popularyzacja piłki nożnej i piłki siatkowej.

Stowarzyszenie na rzecz Dzieci z Upośledzeniem Umysłowym „W Stronę Tęczy” działa przy Specjalnym Ośrodku Szkolno Wychowawczym w Złotej. Stowarzyszenie to podejmuje wiele inicjatyw mających na celu wszechstronną pomoc dzieciom pokrzywdzonym przez los z racji upośledzenia umysłowego, upośledzeń sprzężonych jak również dzieci pochodzących z biednych i patologicznych rodzin. Wielu wychowanków ośrodka oprócz upośledzenia umysłowego dotkniętych jest niepełnosprawnością ruchową (całe spektrum wad, chorób kręgosłupa, kończyn, porażeń okołoporodowych w tym osoby na wózkach inwalidzkich). Stowarzyszenie organizuje i prowadzi liczne formy zajęć pozalekcyjnych, rewalidacyjnych, terapeutycznych i kulturalno-oświatowych. Ponadto, inicjuje wszelkie formy integracji dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z ich zdrowymi rówieśnikami. Przy tym samym ośrodku działa jeszcze jedna jednostka (bez osobowości prawnej) pn. **Olimpiady Specjalne Polska-Sekcja Sportowa „Smerfy” przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Złotej**. Celem Olimpiad Specjalnych jest wspomaganie rozwoju osób z niepełnosprawnością intelektualną poprzez zapewnienie im udziału w treningach i współzawodnictwie sportowym. Zwiększenie świadomości społecznej poprzez szerzenie wiedzy na temat możliwości osób z tą formą niepełnosprawności.

Z raportu gminy Gnojnik:

Od 2003 roku **Stowarzyszenia na rzecz Pomocy Potrzebującym i Zapobiegania Patologiom Społecznym „Pomocna Dłoń”** pomaga osobom poszkodowanym w wypadkach komunikacyjnych i ich rodzinom. Pomoc ta polega na wsparciu psychologicznym, prawnym oraz materialnym (np. dopłaty do zakupu sprzętu ortopedycznego, protez, dopłaty do turnusów rehabilitacyjnych, zwrot pieniędzy za zakup leków, materiałów opatrunkowych itp.). Ponadto Stowarzyszenie finansuje rehabilitację w domu pacjentów oraz w Ośrodku Rehabilitacyjnym w

Gnojniku, który działa od 2006 roku. Działalność stowarzyszenia ma zasięg ogólnokrajowy – pomoc udzielana jest osobom z terenu całej Polski. Na uwagę zasługuje fakt, że pracownicy stowarzyszenia niejednokrotnie sami starają się dotrzeć z pomocą do osób poszkodowanych w wypadkach. Stowarzyszenie w ciągu 11 lat swego istnienia zrealizowało już wiele projektów społecznych, wśród których warto wymienić:

- * projekt dla grupy osób niepełnosprawnych „Wspólnie z EFS pokonamy bariery – warsztaty psychologiczne” (rok 2005 – 2006);
- * „Sprawny inaczej nie znaczy gorszy” dofinansowany z FIO (rok 2007);
- * „Wyrównać szanse” – warsztaty aktywizujące dla kobiet dofinansowane z POKL (rok 2008);
- * „Przez warsztaty do aktywności zawodowej” dofinansowane z POKL (rok 2008 – 2009);
- * projekt „Przez warsztaty do aktywności zawodowej” skierowany do 20 bezrobotnych kobiet w wieku 25 – 40 lat. Prowadzono zajęcia z psychoedukacji i treningu interpersonalnego, spotkania z doradcami zawodowymi oraz zajęcia z informatykiem. Dofinansowanie z POKL (rok 2009);
- * „Razem łatwiej” dofinansowany z POKL (rok 2010);
- * „W zdrowym ciele zdrowy duch” - projekt realizowany przy wsparciu Powiatu Brzeskiego w ramach zadań zleconych organizacjom pozarządowym z dziedziny Ochrona i Promocja Zdrowia. W projekcie wzięły udział osoby po 40 roku życia (rok 2011);
- * „Profilaktyka i promocja zdrowia w Klubie Seniora Wrzos” - projekt realizowany w ramach Programu Wspierania Aktywności Lokalnej RAZEM MOŻEMY WIĘCEJ. Uczestnicy projektu korzystali z zajęć z lekarzem i pielęgniarką, treningów interpersonalnych, zajęć rehabilitacyjnych, pobytów w grocie solnej oraz z wyjazdu na wycieczkę do Szaflar na źródła termalne.

Kluczowym obszarem działań Stowarzyszenia jest również pomoc osobom niepełnosprawnym. Od 2004 roku organizacja prowadzi **Warsztaty Terapii Zajęciowej w Zawadzie Uszewskiej**. Pod opieką wykwalifikowanej kadry pedagogicznej znajduje się obecnie 45 uczestników, którzy codziennie biorą udział w zajęciach rehabilitacyjnych i komputerowych oraz warsztatach m.in. gospodarstwa domowego, krawiectwa, stolarstwa, metaloplastyki, ślusarstwa, dekoratorstwa, metaloplastyki i muzykoterapii.

W działalność Stowarzyszenia na stałe wpisała się organizacja **Integracyjnej Spartakiady Osób Niepełnosprawnych**. Pierwsza spartakiada odbyła się w 2002 roku, kiedy to obchodzono Rok Osób Niepełnosprawnych. W zawodach biorą udział dzieci niepełnosprawne z terenu całego województwa małopolskiego oraz liczna grupa ich zdrowych rówieśników z Gnojnika. Stowarzyszenie jest również inicjatorem Małopolskiego Turnieju Osób Niepełnosprawnych w Kręglach Klasycznych, który do tej pory odbył się pięć razy.

Stowarzyszenie organizuje corocznie „**Zielone Ochronki**”. Jest to forma półkolonii dla dzieci z terenów wiejskich i rodzin biednych, w trakcie których dzieciaki korzystają z

organizowanych wycieczek, uczestniczą w zajęciach sportowych, plastycznych, muzycznych pod opieką nauczycieli. Ze wsparcia Stowarzyszenia korzystają również Warsztaty Terapii Zajęciowej w Zawadzie Uszewskiej, dla których to Stowarzyszenie zakupiło samochód do przewozu uczestników.

Przy stowarzyszeniu „Pomocna dłoń” funkcjonuje **Klub Seniora „Wrzos”**, który powstał w 2010 roku jako rezultat realizowanego przez Stowarzyszenie projektu **"Klub 50+ Razem łatwiej"**. Projekt zakładał aktywizację ludzi po 50. roku życia w celu integracji i wspólnych działań na rzecz własnego rozwoju i własnego środowiska.

Klub Seniora Wrzos skupia w swoich szeregach około 30 członków pochodzących z kilku miejscowości Gminy. Członkowie Klubu spotykają się w Gnojniku w Ośrodku Rehabilitacyjno-Wypoczynkowym EWA (Zakład Rehabilitacji) w każdy drugi poniedziałek miesiąca, a w razie potrzeby częściej. Wśród dotychczasowych działań Klubu Seniora warto wymienić: spotkanie andrzejkowe dla osób starszych, spotkania noworoczno-choinkowe dla dzieci niepełnosprawnych i seniorów z terenu gminy Gnojnik i Czchów, wyjazdy na wycieczki do Szaflar na termalne źródła, do Zakopanego, Ludźmierza, liczne ogniska, grillowanie.

„Koło Gospodyń Wiejskich” w Gnojniku jest drugą „córką” Stowarzyszenia „Pomocna Dłoń”. Powstanie Koła w 2010 roku było efektem realizacji projektu **„Koło Gospodyń Wiejskich – szansa edukacyjna i społeczna” (POKL)**. W przeprowadzonych wówczas warsztatach uczestniczyło 20 bezrobotnych kobiet z terenu gminy Gnojnik wieku ponad 18 lat. Prowadzone były zajęcia z psychoedukacji i treningu interpersonalnego elementami doradztwa zawodowego, zajęcia z informatyki oraz kurs pieczenia ciast na każdą okazję. Od 2002 roku Stowarzyszenie owocnie współpracuje z Bankiem Żywności w Krakowie. Stałą pomocą obejmowano kilka tysięcy rodzin z trzech gmin powiatu brzeskiego: Czchów, Iwkowa i Gnojnik. Żywność była przekazywana również do Warsztatu Terapii Zajęciowej w Zawadzie Uszewskiej. Stowarzyszenie pomaga wielu osobom w potrzebie dzięki środkom z 1%. Jednym ze stałych beneficjentów działań Stowarzyszenia jest brzeska rodzina Państwa Górków, gdzie urodziły się niepełnosprawne pięcioraczki. Stowarzyszenie jest laureatem licznych nagród: nagroda Samorządu Wojewódzkiego w kategorii Polityki Prorodzinnej Amicus Hominum - „Przyjaciół Człowieka” dla Prezes Stowarzyszenia, Nagroda Marszałka „Kryształy Soli”, List gratulacyjny Ministra Pracy i Polityki Społecznej, Wyróżnienie Dobre Praktyki, Nagroda Starosty Brzeskiego.

Stowarzyszenie na Rzecz Rozwoju wsi Biesiadki "Tradycja i Rozwój" powstało z inicjatywy sołtysa wsi w marcu 2011r. Celem stowarzyszenia jest inicjowanie, wspieranie i organizowanie działalności oświatowo-szkoleniowej, kulturalnej, sportowej, integracyjnej,

zdrowotnej, ekologicznej na rzecz dzieci, młodzieży i osób dorosłych oraz działanie na rzecz rozwoju obszarów wiejskich. Przy stowarzyszeniu prężnie działa **Koło Gospodyń Wiejskich**, które organizuje zabawy taneczne dla środowiska, min. Andrzejki, Sylwester, Ostatki, zaprasza starsze osoby w styczniu na wspólne kolędowanie, w maju organizuje majówki oraz warsztaty twórczości artystycznej, np. bibułkarstwo, decoupage, a swoje wytwory prezentuje corocznie na Targach Przedsiębiorców w Porębie Spytkowskiej. Koło Gospodyń Wiejskich bierze udział w licznych konkursach kulinarnych oraz promuje regionalną kuchnię podczas Gminnych Dożynek.

Terenowe Koło Stowarzyszenia GGG w Biesiadkach aktualnie zrzesza sześć aktywnych gospodarstw agroturystycznych malowniczo położonych wśród pagórków i dolin, stanowiąc idealne miejsce do wypoczynku dla ludzi chcących uciec od wielkomiejskiego zgiełku. Gospodarstwa zrzeszone w stowarzyszeniu nieustannie poszerzają swoją ofertę. Wśród atrakcji przygotowanych dla gości są między innymi mini zoo, wycieczki pieszej i rowerowej, ogniska, grille, łowienie ryb, grzybobranie, boiska do gry w koszykówkę i piłkę nożną, możliwość uczenia się haftu, „izby pamięci staroci” oraz smaczne domowe posiłki. Terenowe Koło Stowarzyszenia GGG w Biesiadkach opiera swoją działalność na ścisłej współpracy gospodarstw-członków oraz na promowaniu walorów turystycznych i atrakcyjności kulturalnej Gminy Gnojnik poprzez reklamę w internecie, uczestnictwo w różnego rodzaju targach oraz wydawanie materiałów promocyjnych.

Liczne kluby sportowe dbają o rozwój sportowy mieszkańców Gminy Gnojnik. Kluby zrzeszają nie tylko seniorów, ale również juniorów i młodzików. Od kilku lat kluby sportowe korzystają ze środków gminnych przeznaczonych na rozwój sportu oraz przeciwdziałanie nałogów. W ramach otrzymanych środków rozwijana jest przede wszystkim działalność sekcji piłkarskich. Kluby organizują również imprezy sportowe, spotkania dla dzieci i młodzieży, liczne zawody.

W 2012 roku kluby realizują następujące programy:

1. LKS Pagen Gnojnik – „Żyjmy zdrowo na sportowo – bez nałogów”.
2. LKS Uszew – „Organizowanie życia sportowego dla młodzieży i dorosłych oraz przeciwdziałanie alkoholizmowi poprzez uprawianie kultury fizycznej na terenie miejscowości Uszew”.
3. LKS Tęcza Gosprzydowa – „Sport, ćwiczenia, zdrowie bez nałogów i uzależnień”
4. LKS Wulkan Biesiadki – „Przez sport do zdrowia i zdrowego trybu życia bez nałogów i uzależnień”
5. LKS Orzeł Lewniowa – „Upowszechnianie kultury fizycznej, sportu i rekreacji wśród młodego społeczeństwa miejscowości Lewniowa oraz zdrowego trybu życia bez nałogów, alkoholu i narkomanii”

6. UKS „MAX-SPORT” w Gnojniku – „W zdrowym ciele – zdrowy duch, bez nałogów i uzależnień”.

Łączna liczba beneficjentów działań realizowanych przez kluby sportowe to około 300-350 osób w wieku od 12 do 35 lat. Jednym z ciekawszych projektów realizowanych przez kluby sportowe jest **Otwarty Turniej Tańca Nowoczesnego** organizowany od czterech lat przez Uczniowski Klub Sportowy w Gnojniku. Z roku na rok przybywa uczestników turnieju, którzy przyjeżdżają do Gnojnika z całego województwa małopolskiego. Również UKS MAX-SPORT prowadzi sekcję cheerleaderek, które mogą się już pochwalić licznymi sukcesami.

Na terenie Gminy Gnojnik prężnie działa aż siedem drużyn **Ochotniczej Straży Pożarnej**. Strażacy-ochotnicy ratują mieszkańców i ich dobytek w razie pożaru. Druhowie okazują się być niezastąpieni także podczas wystąpienia katastrof naturalnych, takich jak susza, silne wiatry, a przede wszystkim często nawiedzające naszą gminę powodzie. Służba w Ochotniczej Straży Pożarnej ma również charakter reprezentacyjny – ubrani w mundury strażacy pełnią wartę przy Grobie Pana Jezusa, idą w orszaku na Boże Ciało oraz Rezurekcję. Co najważniejsze jednak, gminnym zastępom ochotniczych straży pożarnych nie grozi skostnienie, ponieważ w ich szeregach garnie się wielu młodych ludzi. Można więc z całą pewnością stwierdzić, że służba w OSP kształtuje charaktery młodych mieszkańców gminy Gnojnik.

Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Diecezji Tarnowskiej – Oddział w Gnojniku powstał w 2007 roku z inicjatywy księdza wikariusza Piotra Barczyka. Oddział podlega KSM DT z siedzibą w Tarnowie. Obecnie księdzem asystentem oddziału w Gnojniku jest ksiądz wikariusz Rafał Daniec. Zasadniczym celem Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży jest kształtowanie dojrzałych chrześcijan oraz aktywne uczestnictwo we wspólnocie i misji Kościoła przez szerzenie i upowszechnianie katolickich wartości i zasad we wszystkich dziedzinach życia, zwłaszcza społecznego i kulturalnego. Za jeden z podstawowych obszarów swego działania Stowarzyszenie uznaje pomoc we wszechstronnym rozwoju młodego człowieka, zwłaszcza poprzez stwarzanie atmosfery mobilizującej do pracy nad sobą i do kształtowania osobowości katolika i Polaka. Dlatego członkowie organizacji organizują korepetycje, a także starają się zapewnić młodzieży alternatywne sposoby spędzania wolnego czasu. Dlatego właśnie powstał ośrodek dla młodzieży Betania funkcjonujący w Gnojniku. Jest to miejsce spotkań, rozmów i wspólnej zabawy. W ośrodku można pograć w bilarda, zorganizować dyskotekę. Przy Betanii znajduje się również plac zabaw. Organizowanie i troska o odpowiedni poziom życia towarzyskiego, rozrywki, wartościowe wykorzystanie wolnego czasu, ubogacającego wypoczynku, ze szczególnym propagowaniem trzeźwości, dbanie o rozwój fizyczny jest ważnym zadaniem realizowanym przez Stowarzyszenie.

Organizacja włącza się aktywnie w rozwijanie życia religijnego m.in. poprzez szerzenie nauki społecznej Kościoła oraz wprowadzania jej w życie oraz zapoznawania się na bieżąco z dokumentami Kościoła powszechnego i lokalnego, szczególnie dotyczącymi młodzieży. Ponadto Stowarzyszenie w swoich działaniach dąży do zapoznawania się z dorobkiem kultury narodowej i twórczego angażowania się w rozwój życia kulturalnego, a także dba o kulturę osobistą (kulturę bycia, zachowań, życia na co dzień), troszczy się o czystość i piękno otoczenia oraz poszanowanie środowiska naturalnego. Stowarzyszenie dba o prawidłową formację społeczną młodego człowieka, dlatego stara się wpajać najmłodszym mieszkańcom Gminy Gnojnik takie wartości jak uczciwość, wrażliwość na potrzeby bliźnich, miłość do Ojczyzny, troska o Naród i Państwo, zaangażowanie w życie społeczne.

Gnojnicki oddział działa już 5 lat. W tym czasie stowarzyszenie podejmowało wiele różnych inicjatyw społecznych angażujących młodych ludzi w życie lokalnej społeczności. Młodzież skupiona w gnojnickim oddziale Katolickiego Stowarzyszenia Młodzieży Diecezji Tarnowskiej zaangażowana jest również w zbieranie środków na dokończenie budowy nowego kościoła w Gnojniku. Najbardziej spektakularnym przedsięwzięciem jest współorganizacja **„Balu pod Gwiazdami”**, który od 6 lat odbywa się w połowie lipca. Ponadto Stowarzyszenie organizuje ostatkowe zabawy taneczne **„Katarzynki”** (IV edycja), **majówki w terenie, spotkania oplatkowe dla osób starszych, wyjątkowe drogi krzyżowe, czuwania i apele**. Młodzież pomaga osobom starszym, daje korepetycje dla dzieci, organizuje wakacyjne wyjazdy młodzieży - zwłaszcza z rodzin ubogich i patologicznych, wyjazdy na Ogólnopolskie Spotkanie Młodych LEDNICA 2000. Stowarzyszenie utworzyło również **Gminno-Parafialną Orkiestrę Dętą z Gnojnika**.

Stowarzyszenie „Przyjaciół Ziemi Gosprzydowskiej” zostało założone 15 listopada 2009r. Obecnie liczy 20 członków. Wśród licznych działań podejmowanych przez Stowarzyszenie na pierwszy plan wysuwają się projekty mające na celu zachowanie lokalnej tradycji i obyczajów, zachowanie, odtworzenie, zabezpieczenie lub oznakowanie cennego lokalnego dziedzictwa krajobrazowego i przyrodniczego, w szczególności obszarów objętych poszczególnymi formami ochrony przyrody oraz dopomaganie w wypełnianiu aktualnych, pilnych zadań Kościoła. Stowarzyszenie od początku swego istnienia działa na rzecz ochrony oraz renowacji zabytkowego drewnianego kościoła w Gosprzydowej. Stowarzyszenie aktywnie promuje zabytki i lokalną twórczość kulturalną, kultywuje język regionalny i gwary oraz współorganizuje imprezy kulturalne, rekreacyjne i sportowe. Stowarzyszenie realizuje swoje cele między innymi poprzez: organizowanie odczytów, szkoleń, konferencji, organizowanie sekcji i kół zainteresowań dla dorosłych i młodzieży, wydawanie publikacji książkowych i reklamowych o charakterze kulturalnym, historycznym itp., tworzenie i prowadzenie izb regionalnych, budowy i remonty kaplic, krzyży i

figur przydrożnych. Stowarzyszenie dąży również do podniesienia poziomu świadomości społeczności lokalnej, w tym przez organizację szkoleń i innych przedsięwzięć o charakterze edukacyjnym i warsztatowym.

Z raportu gminy Iwkowa:

Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Gminy Iwkowa

a) 2003 - półkolonie letnie dla dzieci ze szkół podstawowych z terenu gminy Iwkowa. Akcja "**Zielone ochronki**" zainicjowana została przez Stowarzyszenie „Pomocna Dłoń” z Gnojnika, a polegała na organizacji wypoczynku dla dzieci, które nie mogły uczestniczyć w wakacyjnych wyjazdach ze względów finansowych. Dzieci miały zapewnione posiłki i wiele atrakcji, brały udział w różnego rodzaju zajęciach, m. in. kształtowania wyobraźni przestrzennej, obsługi edukacyjnych programów komputerowych czy sprawnościowych grach i zabawach. Jedną z licznych atrakcji był wyjazd na krytą pływalnię, a także wycieczki do lasu i obserwacja natury.

b) 2004 - projekt „**Gmina Iwkowa śliwką malowana**” w ramach III edycji Programu „Działaj lokalnie” Polsko- Amerykańskiej Fundacji Wolności i Akademii Rozwoju Filantropii w Polsce. W ramach projektu przeprowadzono cykl szkoleń, w których wzięły udział 83 osoby z terenu gminy. Wszystkie szkolenia dotyczyły szczegółowych zagadnień sadowniczych. W ramach projektu odbył się pokaz cięcia drzew owocowych oraz akcja sadzenia drzewek, podczas której wszyscy uczestnicy projektu otrzymali po kilka sadzonek różnych odmian owocowych. W ramach projektu przeprowadzono akcję zbierania materiałów dotyczących tradycji uprawy i suszenia śliw, z których powstał folder promujący walory tych owoców. Najważniejszym osiągnięciem programu było utworzenie Klubu Producentów Suszonych Owoców (sekcja programowa SRiPGI), do którego przystąpiło 34 sadowników z terenu gminy.

c) 2005 - projekt „**Iwkowski Targ Owocowy**” sfinansowany z programu „Bieda i środowisko naturalne” Fundacji Wspomagania Wsi. Stanowił on kolejny etap procesu zmierzającego do wypracowania w gminie Iwkowa modelu gminy tematycznej, w której głównym produktem lokalnym są owoce, ze szczególnym uwzględnieniem owoców suszonych: śliwek, jabłek i gruszek. Projekt zakładał zwiększenie potencjału ekonomicznego mieszkańców gminy poprzez zagospodarowanie możliwości produkcyjnych i przetwórczych owoców, ze szczególnym uwzględnieniem śliw, stanowiących główny rodzaj uprawianych w gminie Iwkowa owoców. Projektem objęci zostali członkowie Klubu Producentów Suszonych Owoców skupieni przy

Stowarzyszeniu Rozwoju i Promocji Gminy Iwkowa. W ramach projektu zorganizowano kiermasze owocowe. Zgodnie z założeniem w wybranych sklepach i gospodarstwach agroturystycznych umieszczone zostały drewniane bannery z ofertą handlową uczestników projektu.

d) 2006 - plenerowe zajęcia plastyczne finansowane z programu **„Pożyteczne wakacje”** Fundacji Wspomagania Wsi. Projekt „Wakacyjne spotkania ze sztuką” obejmował zajęcia plastyczne, które codziennie odbywały się w innym miejscu gminy. Uczestnicy otrzymali różnego rodzaju narzędzia i materiały – każdy z nich miał możliwość wyboru dowolnej techniki, w której prezentował dany obiekt lub krajobraz. Po warsztatach część prac została oprawiona i sprzedana podczas plenerowego kiermaszu.

e) 2007 - **„Zimowe warsztaty dziennikarskie”** sfinansowano z programu „Pożyteczne ferie” Fundacji Wspomagania Wsi. Uczestnicy projektu mieli możliwość spotkać się z przedstawicielami różnych mediów (prasa, radio, telewizja, portal internetowy) oraz samodzielnie zredagować gazetę lokalną, będącą dodatkiem do kwartalnika regionalnego „Echo znad Beli”. Również w 2007 roku po raz pierwszy wspólnie z partnerami samorządowymi zorganizowano **„Rodzinny Rajd Rowerowy o Puchar Złotego Bicykla oraz Wyścigi Rowerów Górskich”**. Projekt współfinansowany był przez Starostwo Powiatowe w Brzesku w ramach otwartego konkursu ofert. W ramach projektu **„Warsztaty ekologiczne pod hasłem: Przyroda to MY – uczy my dzieci wiejskie dbać o środowisko”** wspólnie z Ochotniczą Strażą Pożarną w Porąbce Iwkowskiej oraz Gminnym Ośrodkiem Kultury w Iwkowej Stowarzyszenie włączyło się w akcję edukacji ekologicznej dzieci i młodzieży organizując cykl spotkań związanych z ochroną środowiska.

f) 2008 - projekt **„Składowanie, spalanie czy recykling? – warsztaty ekologiczne dla młodzieży z terenu Gminy Iwkowa”** - kontynuacja warsztatów ekologicznych: „Przyroda to MY – uczy my dzieci wiejskie dbać o środowisko” . Szeroko rozumianą edukacją ekologiczną objętych zostało kilkuset uczniów szkół gimnazjalnych terenu gminy Iwkowa. W ramach kolejnych konkursów ogłaszanych przez Starostwo Powiatowe w Brzesku zorganizowano **„Rozgrywki sportowe dla dzieci i młodzieży podczas letnich imprez plenerowych w gminie Iwkowa”**. W 2008 roku rozpoczęła się także realizacja programu wsparcia finansowego młodzieży w zdobywaniu wykształcenia w oparciu o Fundusz Stypendialny „Dobry Start” w ramach Programu Stypendiów Pomostowych „Dyplom z marzeń” realizowanego przez Polsko-Amerykańską Fundację Wolności (przy wsparciu finansowym Fundacji Wspomagania Wsi).

g) 2009 - **„Rozgrywki sportowe dla dzieci i młodzieży podczas letnich imprez plenerowych w gminie Iwkowa”** kontynuacja (akcji) - współfinansowane przez Starostwo Powiatowe w Brzesku. Pod hasłem: Pieszko, biegiem, na rowerze odbyły się liczne imprezy sportowo-

rekreacyjne, w których brali udział zarówno mieszkańcy gminy, jak i turyści przebywający na letnim wypoczynku. „W zdrowym ciele zdrowy duch – rozgrywki sportowe dla mieszkańców Powiatu Brzeskiego podczas letnich imprez plenerowych w gminie Iwkowa” to ostatni z realizowanych projektów w ramach upowszechniania kultury fizycznej i turystyki na terenie gminy.

h) 2011 - **„Kształtowanie aktywnego uczestnictwa w kulturze i zachowanie lokalnego dziedzictwa kulturowego – jubileusz 100-lecia istnienia Iwkowskiej Orkiestry Dętej”** - projekt zrealizowany wspólnie z Gminnym Ośrodkiem Kultury w Iwkowej. Również w roku ubiegłym zakończyła się realizacja projektu **„Językowe specjały Śliwkowego Szlaku – multimedialne opracowanie słownictwa gwarowego”** w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007-2013 Oś 4 LEADER. Słownik jest efektem prac badawczych prowadzonych w roku ubiegłym na terenie gmin należących do Stowarzyszenia „Na Śliwkowym Szlaku”, w których wzięli udział studenci pod kierunkiem dr. Artura Czesaka (Uniwersytet Jagielloński). Zebrany materiał został opracowany w formie płyty oraz strony internetowej. Oba narzędzia, zgodnie z zamysłem organizatora, służyć powinny jako materiał dydaktyczny w działalności związanej z pielęgnowaniem lokalnych zasobów kulturowych.

i) Festyn „Wokół Piekarskiej Góry” – czerwiec 2012 - impreza plenerowa, w czasie której zbierano fundusze na budowę boiska sportowego przy szkole podstawowej w Iwkowej – Nagórze – udało się zebrać wtedy kwotę ponad 7 tys. zł. - zasili ona konto funduszu budowy.

Stowarzyszenie „Na Śliwkowym Szlaku”

a) 2008 – projekt: **„Ze sztuką na ty”** - z programu EFS – dla młodzieży gimnazjalnej; celem projektu było oswojenie gimnazjalistów ze sztuką i kulturą poprzez zbliżenie się do niej: wyjazdy do teatrów i muzeów krakowskich (zwiedzanie + lekcje muzealne), a efektem finalnym przygotowanie i wystawienie sztuki „Betlejem polskie” L. Rydla.

b) 2010 – projekt: **„Ja. Ty. On: obywatel. Rozwój aktywności społecznej i obywatelskiej młodzieży”** w ramach FIO - działanie mające na celu rozpropagowanie idei wolontariatu wśród młodzieży. W ramach tego projektu wykonano 3 zadania na rzecz społeczności lokalnej: odnowienie krzyża upamiętniającego walki partyzanckie z okresu II wojny; wystawienie przedstawienia „Kopciuszek” na oddziale dziecięcym szpitala w Brzesku; spisanie wspomnień z przeszłości - „Iwkowa z dawnych lat we wspomnieniach jej mieszkańców”;

c) 2010 – 2011 – seria szkoleń z zakresu pierwszej pomocy dla mieszkańców gminy Iwkowa – Program Operacyjny Kapitał Ludzki – skierowany do dorosłych mieszkańców gminy Iwkowa (25-

64 lata), zwłaszcza do rodziców i opiekunów dzieci. Odbły się one w Iwkowej, Kątach i Wojakowej;

d) 2010 - 2011 - **„Wschodnia Małopolska na rowerze”** - PROW - wspólny projekt 5 LGD, polegający na wytyczeniu map rowerowych na terenie wschodniej Małopolski, przebiegających przez miejsca warte odwiedzenia i zobaczenia.

e) 2012 - **„Między nami pokoleniami: edukacja + działanie = rozwój”** - FIO – upowszechnianie idei wolontariatu wśród najmłodszych, kształtowanie ich świadomości społecznej i obywatelskiej.

OSP Iwkowa w 2012 - „Zagospodarowanie przestrzeni wokół remizy w Iwkowej– utworzenie skwerku rekreacyjnego” - Leader. Kluby sportowe „IVA” i „Olimpia” prowadzą działalność sportową zgodnie z założeniami własnych statutow i są corocznie dofinansowywane przez UG w Iwkowej. Nie pozyskują środków z innych źródeł, nie występują z żadnymi inicjatywami na rzecz społeczności lokalnej – ograniczają się do organizowania treningów i meczów dla własnych drużyn piłkarskich (w różnych kategoriach wiekowych). Podobnie rzecz ma się z **OSP w Porąbce Iwkowskiej i Wojakowej**, które również nie podejmują żadnych działań społecznych poza tymi, do których są statutowo zobligowane. Wyjątkiem jest inicjatywa OSP w Iwkowej, o której napisano wyżej.

Z raportu gminy Lipnica Murowana:

1. Dzień Babci i Dzień Dziadka dla wszystkich z Sołectwa Lipnica Dolna organizowane corocznie przez Kółko Rolnicze od 1997 roku .
2. Tradycyjne opłatki połączone z kolędowaniem – OSP Lipnica Dolna i OSP Lipnica Murowana
3. „Chodzenie po kolędzie” - Grupa Obrzędowa „Kasztany” - Lipnica Dolna
4. Zwyczaj zapustny - „Cygany” - Grupa Obrzędowa „Kasztany” - Lipnica Dolna
5. „Zielone Świątki” - Kółko Rolnicze w Lipnicy Dolnej
6. Tradycyjne kuligi zaprzęgami konnymi dla dzieci - organizowane przez OSP w Lipnicy Dolnej.
7. „Zielone wakacje” organizowany podczas żniw dla dzieci z terenu Gminy przez Podgórskie Stowarzyszenie Kulturalno- Społeczne.
8. Wakacyjny piknik rodzinny - organizowane przez OSP Lipnica Dolna
9. Promocja Filmu „Gmina Lipnica Murowana – Miejsce, gdzie żyje tradycja” - przygotowana przez Podgórskie Stowarzyszenie Kulturalno Społeczne w Lipnicy Górnej

10. „Ocalić od zapomnienia” – kultywowanie tradycji, zwyczajów i obrzędów na terenie Gminy Lipnica Murowana
 - a) Udział dzieci i młodzieży w próbach zespołu „Raj” – Rajbrot
 - b) Warsztaty przygotowania tradycyjnego obrzędu wieńca dożynkowego z udziałem dzieci i młodzieży szkolnej – KGW Lipnica Górna
 - c) Warsztaty kulinarne z KGW Lipnica Dolna – wykonanie tradycyjnych knedli i drożdżówki ze śliwkami
11. „Muzyka nadzieją młodego pokolenia na kultywowanie tradycji”
 - Orkiestra Dęta OSP Lipnica Dolna
 - Orkiestra Dęta OSP Rajbrot
12. Coroczny Obrzęd Wieńca Dożynkowego – 15 sierpnia (KGW Lipnica Dolna oraz Grupa Obrzędowa „Kasztany”, KGW Lipnica Górna, Zespół „Raj”)
13. Kulinarne działania ze szczególnym uwzględnieniem kuchni tradycyjnej – KGW Lipnica Dolna
 - a) Biesiady Agroturystyczne w Siedlcu „W Artystycznej Dolinie”
 - b) Stoiska z potrawami regionalnymi:
 - corocznie podczas „Niedzieli Palmowej” w Lipnicy Murowanej
 - zorganizowanie spotkania KGW z terenu powiatu bocheńskiego „Dobra wieść dają jeść”
 - udział w „Wyborze Chłopa Roku” – Raławice
 - udział w konkursie „Od ziarenka do wiejskiego rarytasu”

Obszary tematyczne, na których skupia się aktywność NGO

Pomysł na poniższą tabelę został zaczerpnięty z raportu gminy Czchów. Tabela została zmodyfikowana i uzupełniona o dane z pozostałych gmin zgodnie z zawartymi w raportach informacjami. Poszczególne kategorie tabeli można by rozбивać na mniejsze części np. "Sport i turystyka" na "sport" i "turystykę" – takie działania można zastosować w dalszych pracach nad raportem. Jednak już tabela w takiej wersji pokazuje jak wiele pól działania zagospodarowują organizacje III sektora. Poniższa tabela powinna też być inspiracją dla samorządów lokalnych w zlecaniu konkretnych działań organizacjom pozarządowym.

NAZWA GMINY	OBSZARY DZIAŁAŃ							
	Aktywizacja społeczności lokalnej	Bezpieczeństwo publiczne	Problemy wsi, rolnictwa, rozwój gospodarczy	Pomoc Społeczna, działalność charytatywna	Sport i turystyka	Rozwój lokalny	Kultura i dziedzictwo kulturowe	Oświata i edukacja
CZCHÓW	x	x	x	x	x	x	x	x
GNOJNIK	x	x	--	x	x	x	x	x
IWKOWA	x	x	x	--	x	x	x	x
LIPNICA MUROWANA	x	x	--	x	x	x	x	--
ŁOSOSINA DOLNA	--	x	--	--	x	--	x	--
GRÓDEK NAD DUNAJCEM	x	x	--	--	x	x	x	--

Analiza SWOT gmin LGD Na Śliwkowym Szlaku sporządzona pod kątem III sektora

*Poniższe zestawienie to połączenie silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń zauważonych przez autorów poszczególnych raportów. Dokładniejsza analiza SWOT całego obszaru LGD wymaga bardziej złożonych badań. Wg mnie – posilując się badaniami własnymi - na pewno **mocną stroną** omawianego regionu jest funkcjonowanie LGD, która jest jedną z prężniej działających LGD w całej małopolsce. Ważna jest też różnorodność działalności organizacji pozarządowych oraz z roku na rok polepszająca się infrastruktura społeczna. Mocną stroną jest też usytuowanie obszaru oraz liczne atrakcje turystyczne. **Słabe strony** to przede wszystkim niski poziom wiedzy na temat NGO i niejednokrotnie uprzedzenia oraz rywalizacja zamiast współpracy w obszarze III sektora a także niski poziom zaangażowania mieszkańców w działania społeczne. Jako **szanse** można postrzegać powolne zmiany w postrzeganiu III sektora przez samorządy lokalne (istnieją dobre praktyki w tym zakresie) oraz projekty wpływające na zmianę mentalności mieszkańców – choćby projekt, w ramach którego przygotowany został ten raport. Realnymi **zagrożeniami** są natomiast: postępująca emigracja młodych, wykształconych ludzi (samorządy lokalne nie stwarzają przestrzeni do rozwoju i funkcjonowania dla osób wykształconych), coraz większe bariery ekonomiczne, wciąż duża biurokracja oraz przekazywane z pokolenia na pokolenie tzw. "kombinatorstwo" (lewe interesy, praca na czarno, co innego w papierach a co innego w rzeczywistości).*

Autorzy poszczególnych raportów zwrócili uwagę na:

SILNE STRONY	SŁABE STRONY
– Istnienie szkolnych klubów wolontariatu w niektórych szkołach; – Akcje z udziałem wolontariuszy (np. WOŚP); zaangażowanie wolontariuszy w pracę III sektora; – Samorząd wspiera inicjatywy	– Brak badań dotyczących wolontariatu; – Brak ośrodków realnie wpływających na rozwój wolontariatu w gminach; – Niski poziom wiedzy nt wolontariatu (zwłaszcza u dzieci w szkołach)

społeczne;	podstawowych);
– Wsparcie gminy w promocji różnych projektów;	– Brak „mody” na wolontariat;
– Organizacje aplikują do samorządu o dotacje/środki finansowe;	– Słaba promocja wolontariatu;
– Istnieje grupa silnych i aktywnych organizacji pozarządowych, działających nawet od kilkunastu lat;	– Społeczeństwo niewiele wie o III sektorze;
– wieloaspektowa działalność organizacji (sport, kultura, religia, zdrowie, turystyka, tradycja);	– brak aktywnych NGO-sów w niektórych częściach LGD;
– dobra współpraca pomiędzy funkcjonującymi NGO, objawiająca się między innymi wspólną organizacją imprez sportowo-kulturalnych;	– mała liczba organizacji zrzeszających dzieci i młodzież;
– Walory krajobrazowe i turystyczne gmin;	– mała ilość organizacji, których beneficjentami byłyby osoby starsze;
– W wysokim stopniu rozwinięta infrastruktura poszczególnych gmin;	– Słabo rozwinięta infrastruktura w niektórych sołectwach;
– Rynek zbytu dla produktów rolnych w okresie turystycznym;	– Brak programu rozwoju kultury fizycznej dla dzieci i młodzieży w niektórych gminach;
– Duża ilość zabytków;	– słaba reklama i promocja walorów turystycznych niektórych gmin;
– Atrakcyjnie rozłożona dla ruchu turystycznego i agroturystyki zabudowa;	– Brak zainteresowania rzemiosłem ludowym w niektórych gminach;
– Duża aktywność gospodarcza mieszkańców;	– Brak doradztwa ekonomicznego i szkoleń z tym związanych.
– Duża kultura osobista i gościnność mieszkańców;	– Słaba organizacja służby zdrowia w niektórych gminach;
– Systematycznie polepszanie się	– wciąż zbyt mało ludzi chcących działać na rzecz środowiska lokalnego;
	– mało sprawnie zarządzane OSP i

nawyków mieszkańców pod względem ładu i porządku. – Jedno z lepszych w województwie poczucie bezpieczeństwa obywateli i mała patologia społeczna mieszkańców; – Sprawna ochotnicza straż pożarna gwarantem bezpieczeństwa w nadzwyczajnych zagrożeniach wspomagana centralnym systemem alarmowym; – działalność LGD; – biblioteki i domy kultury w niektórych gminach bardzo otwarte na współpracę z III sektorem; – osoby mocno zaangażowanych w działalność społeczną (ludzie, którym się chce i wciąż im zależy na tym, by coś fajnego oddolnie zrobić); – rozpoznawalność organizacji w otoczeniu; – dobra współpraca z mieszkańcami i instytucjami; – funkcjonowanie demokratycznie wybranych członków zarządu organizacji;	kluby sportowe w niektórych gminach (nie przejawiają własnej inicjatywy, dążą do zachowania przede wszystkim status quo); – brak współpracy stowarzyszeń kościelnych z NGO i z samorządem w niektórych gminach; – neutralność (w najlepszym razie) większości lokalnej społeczności w stosunku do działań NGO, czasem zaś ostra i nieuzasadniona krytyka wobec społecznych inicjatyw; – niewielki udział szkół – dzieci, młodzieży i nauczycieli – w tego typu działaniach – brak środków finansowych na działania III sektora; – braki lokalowe w III sektorze; – przepisy uniemożliwiające dofinansowanie małych organizacji pozarządowych, które nie prowadzą działalności gospodarczej; – niewiedza na temat nowo powstałych organizacji pozarządowych lub grup wolontariackich; – niewiedza na temat organizowanych w gminie spotkań dotyczących organizacji pozarządowych w życiu społecznym lub brak takich spotkań; – niewiedza na temat lokalnej bazy danych o działających organizacjach pozarządowych lub brak takiej bazy; – brak informacji o Gminnym Programie Współpracy z organizacjami
--	---

	pozarządowymi; – małe doświadczenie we współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi w oparciu o nowe rozwiązania prawne; – słaba aktywność społeczeństwa;
SZANSE	ZAGROŻENIA
– Projekty propagujące idee wolontariatu; – Projekty łączące wolontariuszy seniorów z potencjalnymi wolontariuszami młodymi; – Samorząd postrzega organizacje pozarządowe jako partnerów; – lepsze wykształcenie zwłaszcza młodych mieszkańców gminy; – większa świadomość własnych możliwości; – zwiększająca się świadomość, czym jest społeczeństwo obywatelskie; – ujawnianie się liderów społecznych,; – dobra baza lokalowa w niektórych wsiach, gminach; – rozrastanie się przestrzeni dla dzieci, budowa nowych obiektów; – Ożywienie i rozwój całorocznych ośrodków wypoczynkowo-turystycznych, rozwój agroturystyki i pól namiotowych;	– Słaba aktywność mieszkańców w zakresie wolontariatu; – Samorząd nie bada potrzeb społecznych w celu zlecenia zadań społecznych; – Nierówne traktowanie organizacji pozarządowych (faworyzowanie organizacji zajmujących się sportem); – emigracja młodych ludzi; – zamykanie się części społeczeństwa w swoich “czterech ścianach”; – wzrastające bezrobocie, powodujące niechęć do angażowania się w życie społeczne; – brak wystarczających środków do realizacji niektórych projektów społecznych; – Niebezpieczeństwo zmniejszenia ruchu turystycznego; – Niestabilność polityki rolnej i ekonomicznej państwa; – Niebezpieczeństwo zwiększenia

– Całoroczny, diecezjalny ośrodek formacyjno – rekolekcyjny w Gródku nad Dunajcem; – Doinwestowanie oświaty i kultury; – Wykorzystanie placówek oświatowych do wypoczynku; – Rozwój produkcji czystej ekologicznie żywności; – Rozwój drobnej przedsiębiorczości handlu usług i rzemiosła; – Dalszy rozwój infrastruktury na terenie gmin; – Wykorzystanie tradycyjnej pracowitości i aktywności mieszkańców gminy; – Skuteczna polityka w zakresie ochrony środowiska; – wdrażane projekty, szczególnie te propagujące wolontariat i aktywność społeczną oraz stypendialne, kierowane do młodzieży i dzieci – szansą na zainteresowanie młodych działalnością społeczną; – powolna, ale wzrostowa tendencja zmiany mentalności i myślenia w kierunku: warto działać na rzecz innych; – podjęcie przez organizacje non – profit działalności na "nowych obszarach"; – rozwój współpracy NGO z samorządem;	bezrobocia spowodowane wejściem do Unii Europejskiej przy obecnym rozdrobnieniu gospodarstw; – Mały ruch turystyczny w okresach złych warunków pogodowych; – Niebezpieczeństwo zagrożenia młodzieży ze strony świata przestępczego; – Brak dobrej polityki w zakresie ochrony zdrowia; – Brak bazy do prawidłowego rozwoju kultury fizycznej młodzieży; – spadek gospodarczy/ kryzys – może powodować spadek liczby chętnych do uczestnictwa w NGO; – słabe zainteresowanie ze strony samorządu lokalnego i niewielka wola współpracy z NGO również przyczyniają się do mniejszej aktywności organizacji pozarządowych; – ustawy prawne (niekorzystne dla społeczeństwa, niejednoznaczne); – zbyt duża biurokracja; – niestabilność prawa, niewiedza społeczeństwa; – utrudniony dostęp do środków zewnętrznych na realizację projektów; – nieefektywny system komunikacji (niedoinformowane społeczeństwo); – trudne do spełnienia warunki formalne (bariery i ograniczenia);
--	--

– pozyskiwanie środków z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej; – wymiana doświadczeń pomiędzy gminami; – wykorzystanie dorobku kulturowego poprzez połączenie potencjału poszczególnych gmin; – promocja produktów lokalnych – zainwestowanie w miejsca do wypoczynku	
--	--

Mapa potrzeb sporządzona pod kątem III sektora (zapotrzebowania na wolontariat)

Stworzenie takiej "mapy" było jednym z zadań podczas warsztatów. Poniższe informacje zaprezentowane przez autorów raportów częściowych są niezmiernie ważne dla samorządów lokalnych. Na tej podstawie można budować efektywną współpracę pomiędzy organizacjami pozarządowymi a samorządem lokalnym. Informacje o zasobach i potrzebach znalazły się w 3 raportach – z czego w raporcie gminy Iwkowa skupiono się wyłącznie na zapotrzebowaniu na wolontariat.

Należy nadmienić, że częsta aktualizacja badań zapotrzebowania jest warunkiem konsekwentnego, zrównoważonego rozwoju. Zapotrzebowania mieszkańców mogą się zmieniać. Na terenie gmin powinny funkcjonować podmioty, które na bieżąco dokonują pewnego rodzaju ewaluacji i monitoringu – jakie potrzeby zostały już osiągnięte, czego nie udało się zrobić, jakie potrzeby są aktualnie priorytetowe. Takie działania spowodują, że inicjatywy podejmowane zarówno przez samorząd lokalny jak i przez III sektor będą się spotykać z zainteresowaniem ze strony mieszkańców.

Gnojnik:

- powołanie do życia organizacji ukierunkowanych na potrzeby seniorów;
- utworzenie przestrzeni sportowo – rekreacyjnej dla młodzieży, np. Skatepark;
- nawiązanie współpracy z profesjonalnymi instruktorami zajęć dla młodzieży,
- utworzenie organizacji mających na celu dbałość o tradycję i rozwój wsi Uszew, Zawada Uszewska, Lewniowa i Żerków;
- utworzenie klubu dla młodych mam.

Iwkowa

W gminie Iwkowa występuje niewielkie zapotrzebowanie na wolontariat – z uzyskanych wiadomości wynika, że działania wolontariackie regularnie mają miejsce jedynie w GBP w Iwkowej. Wolontariusze w bibliotece wykonują wszystkie czynności, które wiążą się

z codzienną pracą w bibliotece, a więc obsługę czytelników, artystyczną oprawę książek, albumów, opisywanie zdjęć, porządkowanie zbiorów regionalnych, wprowadzanie danych do komputerowych katalogów zbiorów bibliotecznych, pomagają w organizacji imprez i wydarzeń kulturalnych: spotkań, wystaw, itp. Żadna z innych instytucji samorządowych, poza GBP, nie wykazywała zapotrzebowania na działalność wolontariacką, nie stwarzała możliwości dla takich działań, nie zachęcała ludzi do angażowania się w jakiegokolwiek przedsięwzięcia. A w wielu mieszkańcach drzemie potencjał, który pozostaje niewykorzystany. Samorząd nie robi nic, by umiejętnie zachęcać ich do współpracy, motywować do działania, doceniać, dostrzegać możliwości, zatrzymywać mądrych i mających coś ciekawego do powiedzenia ludzi, słuchać choćby różnych rad i różnych głosów z „tłumu” (wszak vox populi, vox Dei).

Lipnica Murowana:

- aktywna integracja mieszkańców, grup społecznych, organizacji, stowarzyszeń i wolontariuszy;
- zwiększenie aktywności lokalnych instytucji i organizacji oraz podejmowanie przez nie współpracy na rzecz rozwiązywania lokalnych problemów (rozwój lokalnego partnerstwa);
- upowszechnianie dostępu do informacji, edukacji, poradnictwa i kultury mającego na celu poprawę funkcjonowania jednostek i grup społecznych w społeczności lokalnej;
- wsparcie lokalnych liderów na rzecz pobudzania aktywności lokalnej oraz wyłonienie nowych, jeszcze niewidocznych liderów;
- poprawa komunikacji pomiędzy władzami samorządowymi wszystkich gmin należących do LGD;
- rozwijanie współpracy młodzieży i władz samorządowych.

Strategia dotycząca współpracy z III sektorem dla samorządu lokalnego

Główny założeniem niniejszego raportu jest wskazanie konkretnych sposobów poprawienia współpracy samorządów lokalnych z III sektorem – a w tym otwarcie się samorządu na propozycje wolontariatu, docenianie i propagowanie idei wolontariatu a także finansowanie działań z tym związanych. Autorzy raportów z poszczególnych gmin proponują różne rozwiązania. W raportach cząstkowych można przeczytać o aktualnych praktykach – w niektórych przypadkach zasługujących na transfer do innych gmin – a także o nowych pomysłach, które po przemyśleniu mogłyby być wdrażane wspólnymi siłami samorządów organizacji pozarządowych.

Z raportu gminy Czehów:

Założeniem strategicznym Gminy Czehów w zakresie współpracy z organizacjami pozarządowymi jest kształtowanie właściwych postaw społecznych w środowisku lokalnym, poprzez budowanie partnerstwa między samorządem a organizacjami pozarządowymi, które ma służyć diagnozowaniu i zaspokajaniu potrzeb mieszkańców Gminy Czehów za pomocą:

- a) zwiększenia aktywności społeczności lokalnej;
- b) wsparcia rozpoznanych potrzeb mieszkańców w ramach zadań Gminy Czehów realizowanych przez organizacje pozarządowe;
- c) zwiększenia udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów;
- d) efektywną i oszczędną realizację zadań publicznych;
- e) wzmacnianie współpracy Gminy Czehów z organizacjami pozarządowymi.

Współpraca samorządu lokalnego z organizacjami pozarządowymi na terenie Gminy Czehów ma charakter finansowy i pozafinansowy. Współpraca o charakterze finansowym obejmuje:

- a) powierzenie wykonywania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji;
- b) wspieranie zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji;

- c) wspólna realizacja zadań publicznych na zasadach partnerstwa.

Współpraca pozafinansowa obejmuje natomiast następujące czynniki:

- a) konsultowanie z organizacjami pozarządowymi odpowiednio do zakresu ich działania, projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
- b) wzajemne informowanie się o kierunkach działań planowanych w roku następnym;
- c) tworzenie wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz przedstawicieli organów administracji publicznej dla rozwiązywania problemów społecznych w obszarach wspólnego zainteresowania w sferze zadań publicznych;
- d) udzielanie rekomendacji organizacjom pozarządowym i innym podmiotom współpracującym z gminą Czychów, które ubiegają się o dofinansowanie z innych źródeł;
- e) współudział w organizacji szkoleń, konferencji w celu podniesienia sprawności działania tych organizacji oraz zwiększania efektywności współpracy Gminy Czychów z organizacjami pozarządowymi;
- f) wspólna realizacja zadań publicznych w ramach inicjatywy lokalnej

Założenia zawarte w niniejszej strategii mają charakter ogólny i stanowią bazę do tworzenia programów i projektów realizujących konkretne zadania. Ponadto wymagają stałej współpracy pomiędzy samorządem lokalnym a organizacjami pozarządowymi.

Z raportu gminy Iwkowa:

Celem głównym istniejącego programu jest kształtowanie właściwych postaw społecznych w środowisku lokalnym poprzez budowanie partnerstwa między samorządem a organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, które ma służyć diagnozowaniu i zaspakajaniu potrzeb mieszkańców gminy. Cel główny realizowany jest poprzez cele szczegółowe, głównie przez:

- a) zwiększenie aktywności społeczności lokalnej;
- b) wsparcie rozpoznanych potrzeb mieszkańców w ramach zadań gminy realizowanych przez organizacje pozarządowe;
- c) zwiększenie udziału mieszkańców w rozwiązywaniu lokalnych problemów;
- d) efektywne i oszczędne realizacje zadań publicznych;

e) rozwijanie poczucia przynależności organizacji pozarządowych do społeczności lokalnej.

Współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi odbywa się w oparciu o następujące zasady:

- 1) pomocniczości - polegającej na wspieraniu działalności organizacji pozarządowych oraz umożliwianiu im realizacji zadań publicznych;
- 2) suwerenności stron - oznaczającej, że gmina i organizacje pozarządowe podejmujące współpracę zachowują wzajemną autonomię i niezależność względem siebie;
- 3) partnerstwa - oznaczającej, że strony ustalają zakres współpracy, uczestniczą w identyfikowaniu i definiowaniu problemów społecznych i zadań, wypracowywaniu najlepszych sposobów ich realizacji, traktując się wzajemnie jako podmioty równoprawne w tych procesach;
- 4) efektywności - polegającej na wspólnym dążeniu do osiągnięcia możliwie najlepszych efektów w realizacji zadań publicznych;
- 5) uczciwej konkurencji i jawności - zakładającej kształtowanie przejrzystych zasad współpracy, opartych na równych i jawnych kryteriach wyboru realizatora zadania publicznego oraz na zapewnieniu równego dostępu do informacji.

Program współpracy samorządu z organizacjami pozarządowymi zakłada następujące formy współpracy:

1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami ma charakter finansowy oraz pozafinansowy.
2. Współpraca o charakterze finansowym obejmuje:
 - a) powierzenie wykonywania zadań publicznych wraz z udzieleniem dotacji na finansowanie ich realizacji;
 - b) wspierania wykonywania zadań publicznych, wraz z udzieleniem dotacji na dofinansowanie ich realizacji;
 - c) wspólna realizacja zadań publicznych na zasadach partnerstwa;
3. Współpraca o charakterze pozafinansowym obejmuje:
 - a) konsultowanie z organizacjami pozarządowymi i innymi podmiotami, odpowiednio do zakresu ich działania, projektów aktów normatywnych w dziedzinach dotyczących działalności statutowej tych organizacji;
 - b) wzajemne informowanie się o kierunkach działań planowanych w roku następnym;
 - c) tworzenie, w miarę potrzeb, wspólnych zespołów o charakterze doradczym i inicjatywnym

przedstawicieli organizacji pozarządowych i innych podmiotów oraz przedstawicieli właściwych organów Gminy dla rozwiązywania problemów społecznych w obszarach wspólnego zainteresowania w sferze zadań publicznych;

d) udzielanie rekomendacji organizacjom pozarządowym i innym podmiotom współpracującym z Gminą, które ubiegają się o dofinansowanie z innych źródeł;

Ustala się następujące zadania priorytetowe, które mogą być zlecane do realizacji organizacjom prowadzącym działalność statutową w dziedzinie:

1) upowszechniania kultury fizycznej i sportu, w zakresie:

a) organizowania imprez sportowo – rekreacyjnych o charakterze otwartym dla mieszkańców Gminy;

b) prowadzenia sekcji i szkoleń sportowych oraz stwarzania warunków dla rozwoju różnych dyscyplin sportu;

c) prowadzenia zajęć sportowych z dziećmi, młodzieżą oraz dorosłymi mieszkańcami gminy w ramach stałych zespołów ćwiczebnych, mających na celu przygotowanie zawodników klubów sportowych do rywalizacji;

d) propagowania sportu przez czynny i bierny udział mieszkańców w organizowanych imprezach sportowych;

2) kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, w zakresie:

a) organizacja imprez kulturalnych związanych ze świętami narodowymi oraz z promocją dziedzictwa kulturowego Gminy;

b) wspieranie inicjatyw mających na celu ochronę dziedzictwa kulturowego regionu i jego promocję;

c) wspieranie wszelkich form edukacji kulturalnej dzieci i młodzieży;

3) prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie profilaktyki alkoholowej i narkomanii;

(oprac. na podst. dokumentu: **Program współpracy Gminy Iwkowa z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie na rok 2012**)

W Programie współpracy gminy z NGO na 2012 rok dodano zapis mówiący o prowadzeniu profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej wśród dzieci, młodzieży i dorosłych w zakresie profilaktyki alkoholowej i narkomanii. Dotychczas we

wszystkich otwartych konkursach ofert zlecane były zadania tylko z zakresu upowszechniania kultury fizycznej i sportu, na zasadzie powierzania, czyli poprzez pełne finansowanie z dotacji UG. I tak na realizację w/w zadań przez 3 lata (2010-2012) gmina przeznaczała tę samą kwotę, czyli po 64 tys. złotych. W ogłaszanych konkursach aplikowały tylko działające na terenie gminy kluby sportowe. Podczas prowadzonych przez gminę konsultacji Programu Stowarzyszenie Rozwoju i Promocji Gminy Iwkowa zgłaszało propozycję przeznaczenia dodatkowych środków na wsparcie innych zadań niż tylko tych związanych z upowszechnianiem kultury fizycznej i sportu. Proponowano też wprowadzenie dodatkowych zadań, które mogłyby przyczynić się do wzmocnienia współpracy gminy z sektorem pozarządowym. Jak do tej pory model funkcjonujący również w wielu innych gminach, szczególnie wiejskich, jest dominujący, a pokazywanie w statystykach dotacji na kluby sportowe, jako efektywnej realizacji współpracy z organizacjami pozarządowymi, nie odzwierciedla faktycznego stanu rzeczy.

Zakorzenione od wielu lat podejście samorządu do „trzeciego sektora” faworyzuje kluby sportowe jako naturalnych partnerów gminy (podobnie jak ochotnicze straże pożarne), a pozostałe organizacje wyklucza jako potencjalnych organizatorów projektów realizujących zadania własne gminy. Ten stan rzeczy ma również swoje odzwierciedlenie w gminie Iwkowa, która, podobnie jak wiele innych polskich gmin, bardzo wybiórczo podchodzi do tego tematu. Oczywiście przestrzegane są wszelkie procedury, czyli gmina posiada program (będący bardziej wypełnieniem ustawowego obowiązku niż faktycznym narzędziem współpracy), który wcześniej konsultuje, zatwierdza uchwałami, ogłasza otwarte konkursy ofert i dokonuje sprawozdawczości. Jak to się jednak ma do rzeczywistego obrazu współpracy, pokazuje proces starania się Stowarzyszenia Rozwoju i Promocji Gminy Iwkowa o udzielenie przez gminę pożyczki na realizację zadania w ramach programu LEADER. Pomimo iż zgodnie z nowelizacją ustawy o pożytku publicznym i wolontariacie istnieje taka możliwość, Stowarzyszeniu nie udzielono pożyczki po rocznym procesie ubiegania się o nią, a tylko poręczenia do Funduszu Pożyczkowego działającego przy Stowarzyszeniu „Na Śliwkowym Szlaku”. Na decyzję tę wpływ miało jednak nie tylko stanowisko samych urzędników czy radnych (większość z nich popierała to działanie), a opinia Regionalnej Izby Obrachunkowej, która wydaje się być instytucją nie tylko dającą własną wykładnię prawa, ale często ustanawiającą nowe. Światłem w tunelu był wniosek Stowarzyszenia do urzędu gminy o wsparcie Funduszu Stypendialnego „Dobry Start” w ramach trybu pozakonkursowego – gmina dofinansowała to działanie. Jest to pierwszy krok ze strony gminy zmieniający podejście do działających na jej terenie organizacji pozarządowych,

innych niż kluby sportowe i ochotnicze straże pożarne. Ale czy stanie się to praktyką? W chwili obecnej gmina Iwkowa nie odbiega zasadniczo od statystyk dotyczących gmin wiejskich w Polsce. W kontekście wielkości wydatków na współpracę z NGO gmina Iwkowa mieści się w średnim przedziale dla gmin wiejskich – wynoszą one 0,35 % ogólnych wydatków budżetowych w 2010 roku oraz 0,32 % w 2011 roku. Jak wspomniano wyżej - wśród sfinansowanych zadań publicznych nie było żadnych innych oprócz sportowych i, jako pierwsza jaskółka, pojawiło się dofinansowanie funduszu stypendialnego.

Z raportu gminy Lipnica Murowana:

- Ścisła współpraca w przygotowaniu kolejnych, rocznych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi;
- Informowanie o planowanych kierunkach działalności i przedsięwzięciach, mogących stanowić obszar partnerskiej współpracy;
- Wspieranie własnych inicjatyw organizacji pozarządowych wspólnych z zadaniami realizowanymi przez gminę;
- Realizacja pozafinansowych form wsparcia dla organizacji pozarządowych i rozwoju gminnej aktywności społecznej poprzez wsparcie ich udziału we wszelkiego rodzaju konkursach oraz w realizacji projektów.

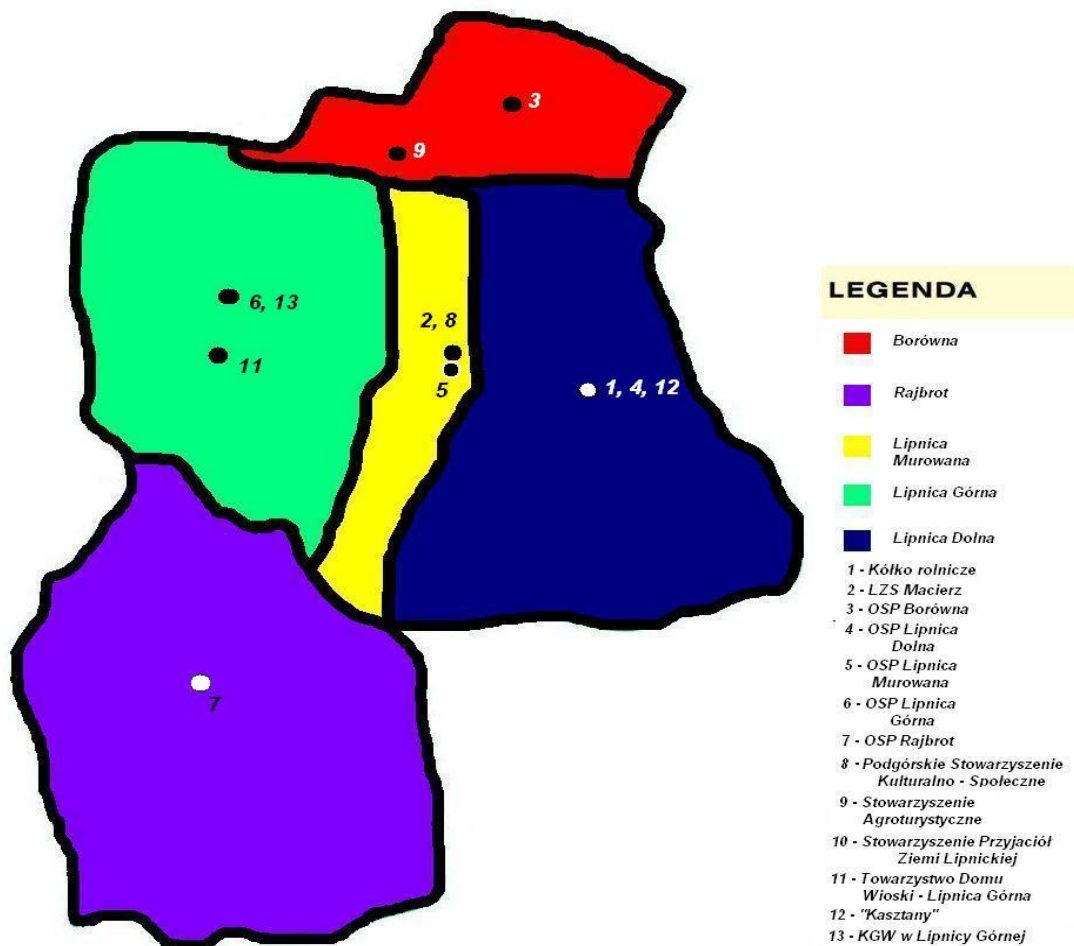
Z raportu gminy Łososina Dolna:

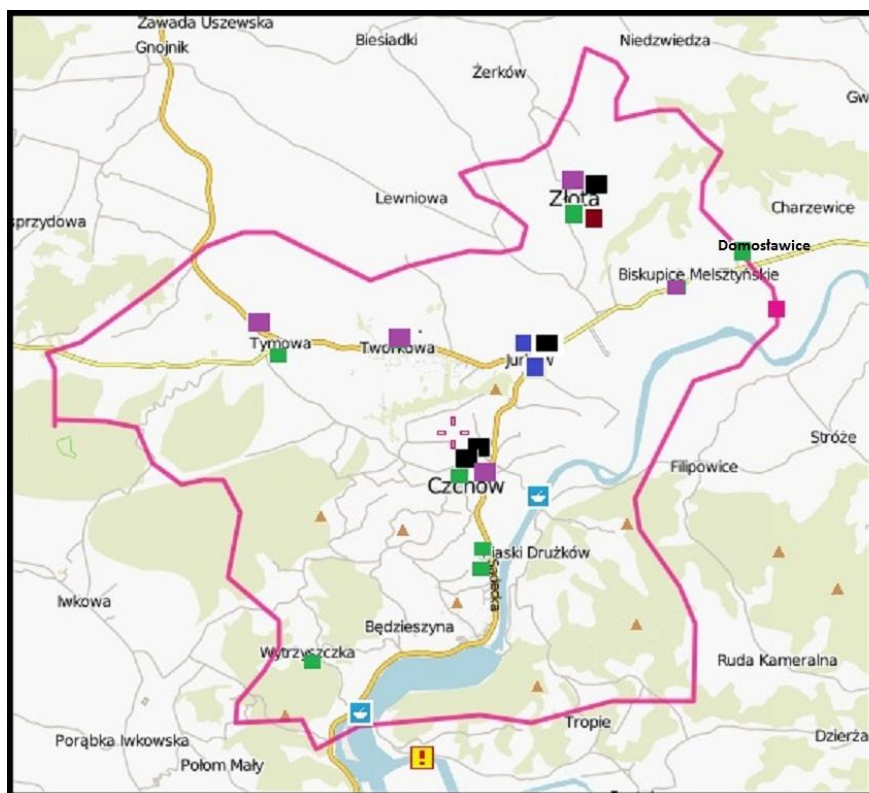
Ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 roku o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie ma za zadanie uporządkować relacje NGO z administracją publiczną, szczególnie na poziomie samorządowym. Według ustawy działalnością pożytku publicznego jest działalność społecznie użyteczna, prowadzona przez organizacje pozarządowe, które nie są jednostkami sektora finansów publicznych i nie działają w celu osiągnięcia zysku. Podstawą do współpracy jest uchwalany raz w roku roczny program współpracy. Organizacje otrzymują środki finansowe z samorządu i jest to najczęściej wykorzystywane źródło przychodów organizacji, ale także sami szukają sponsorów aby być bardziej aktywnymi i móc wykonać założone cele i zadania. Na terenie Gminy Łososina Dolna funkcjonuje kilka organizacji pozarządowych. Jest to wynikiem bardzo rozbudowanej biurokracji i formalności, a także brakiem środków finansowych. Jednak te, które istnieją działają bardzo prężnie i dynamicznie, pomimo niewielkich środków finansowych. III sektor to są osoby, które mają

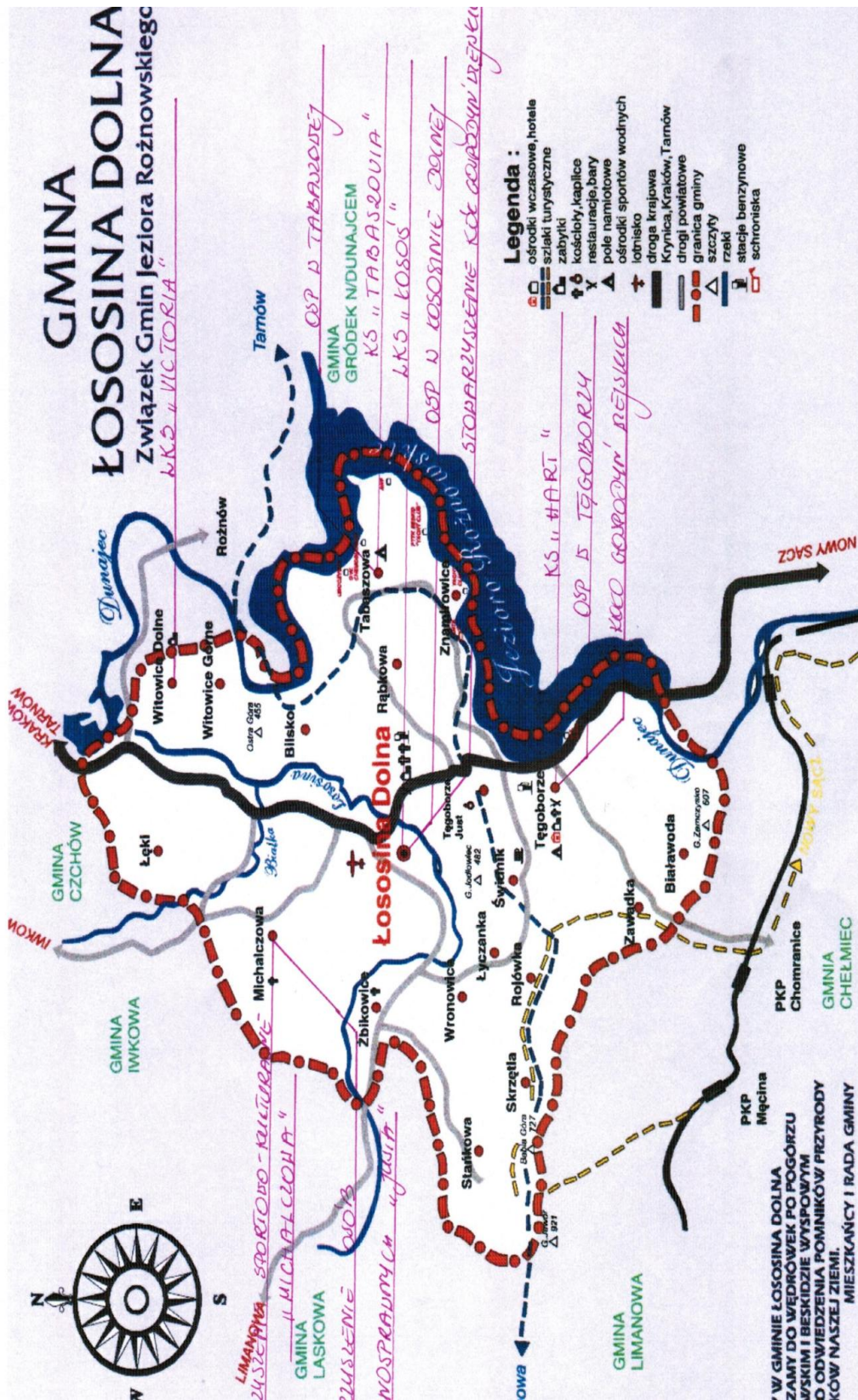
coś do powiedzenia, które mogą mieć ciekawe pomysły i proponować dobre rozwiązania. Unia Europejska otwiera możliwość korzystania ze środków, jednak większość polskich organizacji pozarządowych nie ma doświadczenia związanego z aplikowaniem o środki pomocowe. Wiele organizacji uważa, że barierą w korzystaniu ze środków może być brak niezbędnego wkładu własnego ze strony organizacji. NGO obawiają się, że może się okazać, że dotychczasowa skala ich działań jest zbyt mała w stosunku do skali środków pochodzących z UE, tak jak i ich doświadczenie w pozyskiwaniu środków. Ponadto brak jest wykwalifikowanych doradców, którzy mogliby pomóc pozyskiwaniu środków z UE. Organizacje obawiają się, że dostęp do funduszy spowoduje nadmierną biurokratyzację działań, a także, że organizacje odchodzić będą od misji, dla której powstały i dopasowywać swe działania do tego na co UE będzie chciała przeznaczyć środki, co może spowodować odejście od działań ważnych i skupienie się na tych mniej istotnych z punktu widzenia danej organizacji.

Dodatki graficzne

Niektóre z raportów zawierały dodatki graficzne stanowiące uzupełnienie do opisów. Poniżej zamieszczam wybrane mapy. Dobrą praktyką byłoby sporządzenie jednej wirtualnej mapy, obejmującej swym zasięgiem całą LGD. Na takiej mapie można by zaznaczyć siedziby organizacji pozarządowych a także miejsca realizacji ciekawych projektów. Mapa mogłaby ukazywać zarówno zapotrzebowania jak i zasoby. Mogłaby też być na bieżąco edytowana przez samych mieszkańców, którzy mogliby np. samodzielnie wpisać potrzebę istotną dla danego miejsca.

na zrobów : potrzebne spotykające pod kątem III sektora / sport rekreacyjne na wariantach

